

Рідна Віра

Волхв Світовит Пашник

ІМЕНОСЛОВ

**м. Запоріжжя
Року Божого 7534 (2026)**

Пашник Світовит Дмитрович

Іменослов. – Запоріжжя: Рідна Віра, 7534 (2026). – 76 с.

Видається: 2000–2026 рр.

Зв'язок:

Голова РВ Світовит Пашник:

068-643-93-28, 066-153-71-79; pashnyk@ukr.net

Добродійні внески на розвиток Рідної Духовності

Картка ПриватБанк: 4149 6090 4162 1329

Картка Monobank: 4441 1144 6569 7371

Інтернет-сторінки Рідної Віри:

Рідна Віра - <http://svit.in.ua>

Академія РВ - <http://ridnovir.in.ua>

Сварга - <https://svarga.dp.ua>

Громада "Полум'я Роду" - <http://yaro.dp.ua>

Блог РВ - <http://rpколо.blogspot.com>

Група в FB - <https://www.facebook.com/groups/rpkolo>

Група в FB - <https://www.facebook.com/groups/svitloroda>

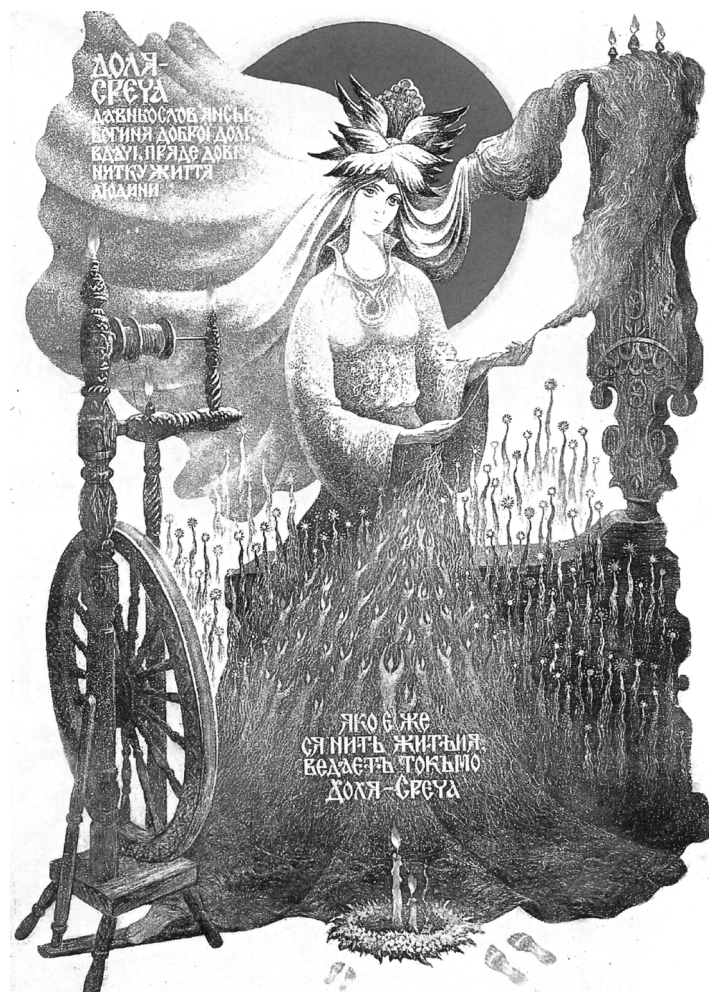
Канал Youtube - <https://www.youtube.com/@Svitovyt>

Рідна Віра на Telegram - https://t.me/ridna_vira

Кожне ім'я, яке дається людині, має велику духовну силу. Раз отримавши його, ми проносимо ім'я через усе життя. Тому підбір імені – надзвичайно відповідальна справа. Його значення дає певний код характерові людини. Називати дитину обов'язково треба рідним іменем, адже найбільшу силу ім'я має тоді, коли поєднується зі своїм Родом, з рідною Духовністю. Іменослов вміщує ті імена, походження яких можна пояснити за допомогою рідної мови. При доборі імені враховувалась його милозвучність і можливість вживання в сучасних умовах.

Зміст

Рідні імена (вступ).....	4
Чоловічі імена.....	6
Жіночі імена.....	27
Пояснення імен.....	42
Скорочення.....	73
Загальна література.....	74

Богиня Доля пряде нитку життя людини
(мал. Сонцеслава Крижанівського)

РІДНІ ІМЕНА

В ім'я здавна вкладався глибокий духовний зміст. Його вибір для новонародженої дитини був традиційною вірою в магічну силу слова й власного імені. Духовна сила, яка входила в свідомість людини через надані ймення, спрямовувала її життєвий шлях. Адже в іменах завжди містилося добре віщування, побажання добробуту, захисту Богів, надія на кращу долю. Обираючи майбутнє ймення для дитини, батьки хотіли, щоб разом з ним вона отримала і захисника, божого охоронця. Так, вважалося, що Мирослави присвячені Богові Миру, Ярослави – Ярилу, а про Богуславів і Богданів дбатимуть Боги, які подарували родині бажану дитинку.

Вважалося також, що той, хто назве немовля непривабливим іменем як-от Неждан, Нелюбима, Немира, збереже її від злого ока, яке, нібито, не зверне уваги на дитину, яку не ждали або не люблять. Але вже доведено, що подібні ймення тільки заважатимуть людині в житті, адже несуть в собі силу-силенну негативу.

Дослідники вважають, що імена творилися за допомогою первісного арійського способу, який передбачає врахування всієї сукупності духовних та речових уявлень давнього суспільства. Навіть вважається, що імена були розподілені за варновими прошарками, що зараз вже втратило своє значення.

Крім того, імена могли втілювати як верхній, так і нижній Божественний світ. У давніх русинів не було чітко вираженого протиставлення між "темним" і "світлим", кожне начало мало власне призначення, і від їх взаємодії творилося життя.

Ще в давні часи, як засвідчують джерела, був звичайний набір двоосновних імен. Але й ці складові частини імен могли формуватися з більш простих елементів, які також слід враховувати, бо вони можуть іноді давати відмінне або додаткове тлумачення.

Існують імена, в яких виражено побажання здобути славу (Святослав, Ростислав), бути мужнім і відважним воїном (Ратимир, Ратибор, Ярополк), проявляти миролюбність (Миролюб, Любомир). Імена, які висловлюють гостинність (Гостирад, Милогост, Доброгост), які можна пояснити і як очікування в родині бажаної дитини, яка прийшла на цей світ добрим гостем.

Є імена, що втілюють любов батьків до Бога, який послав їм дитину і через відповідне ім'я дбатиме про неї (Богумил, Богуслав, Богурад), а також побажання на майбутнє позитивних рис характеру своїй дитині (Доброслав, Добромисл).

Рідна Віра дозволяє нам заглибитись у давні знання рідного народу. Ми щиро віримо в нашу духовну могутність. Сьогодні настав час повернути відібрані у нас імена. Вони формувалися нашим народом тисячоліттями. Цей процес не завершився й сьогодні – з'являються нові утворення, забуваються старі. Імена відображають рідний духовний світ, який оберігає русина, надає духовну силу.

Ми поглянемо на походження імен крізь призму самобутнього руського світогляду, спробуємо віднайти пояснення, спираючись на рідний мовний ґрунт. Активно залучатимемо також арійську міфотворчість, яка зберігає імена прадавніх божеств і героїв.

*** Зірочкою позначаються імена, які розширено пояснюються в кінці книги.**

ЧОЛОВІЧІ ІМЕНА

А

АНДРІЙ, АНДРІАН, АНДРА, ЯДРІЙ, АНДРОМИР, АНДРОСЛАВ – мужній, сильний, запліднюючий; присвячений Андрі-змієборцю. Свято – 30 листопада. Див. **Ондрій**.

АРТЕМ – світло темряви. Повне ім'я – Артемон. "Ар" може позначати "молодий", "ярий", а закінчення "темон" – темінь, темнота, демон, а Місяць англійською – "moon". Тому разом – це молодий (ярий) Місяць.

АРТУР – див. **Яртур**.

АРДАГАСТ – див. **Гордогост**. Ардагаст – за Феофаном, слов'янський вождь, що брав участь у боротьбі з візантійцями (593 р.).

Б

БАЖАН – бажаний, жаданий.

БАРВИН, БАРНИМ – ошатний, гарний.

БАЯН – оповідач (баяти - оповідати).

БЕРИМИР – який бере (завойовує) мир.

БЕРИСЛАВ – який бере славу.

БІЛОВИД – білий з виду, видний.

БІЛОВОЛОД, БІЛОВОД – який має священну владу (білий - священний колір). Біловолод Просович - посланець, який розповів вел. князю Святославу Всеволодовичу про поразку князя Ігоря Святославовича від половців в 1185 р.

БІЛОГЛАВ – який має білу голову (волосся).

БІЛОЛЮБ – який любить біле, гарне, чисте.

БІЛОГОР – біла (священна) гора.

БІЛОГОСТ – священний гість.

БІЛОДАН – який дає святість; даний святістю.

БІЛОЗІР – біла (священна) зірка, світлоокий, білий сокіл.

БІЛОМИР – білий (священний) мир; який освячує мир (людей).

БІЛОСЛАВ – який прославляє святість.

БІЛОТУР – біла (священна) сила (Тур - Бог сили).

БІЛОЯР – священний силою, мужністю. Ім'я князя, який кріпив град Сурож, згад. у ВК,4в також згадується рід Білоярів у ВК,9б.

БІЛУН, БІЛЯН – білий.

БЛАГ, БЛАГЕН, БЛАГИНЯ, БЛАЖЕН – похідне від благо - добро; який живе на благо. Благиня - воев. угорський Андрія II, згад. 6710 (1202) р. в ЛР.

БЛАГОВИД – гарний на вигляд, благовидний (можливо від "вит" (життя) -
благе життя).

БЛАГОВІР – який несе благу віру; вірний Богу.

БЛАГОВІСТ – блага вість; який несе благу вість.

БЛАГОДАР – благий дар; який дарує благо.

БЛАГОДАТ – благодатний; який дає благо.

БЛАГОЛЮБ – який любить благо (добро).

БЛАГОМИЛ – благий, милий.

БЛАГОМИР, БЛАЖИМИР – добрий до миру (світу). Отець Благомир одержав від Сварожича повчання, що створене Квасуром, слід називати Суринією (ВК,22).

БЛАГОРОД – який має добрий рід, благородний.

БЛАГОСЛАВ, БЛАЖИСЛАВ – благовісник, благословенний; який славить благо.

БЛАГОЯР – яра благодать, добре родючий.

БОГДАН – даний Богом. Слов'янське ім'я гетьмана Хмельницького.

БОГОВИД – який знає Бога.

БОГОВИТ – який має Боже життя.

БОГОВІР – який несе віру в Бога.

БОГОВІСТ – який несе Божу вість.

БОГОВЛАД – який знаходиться під Божою владою.

БОГОДАР – дарований Богом.

БОГОЛАД – ладний Богові.

БОГОЛЮБ – який любить Бога, любимий Богом, набожний.

БОГОРАД, БОГУРАД – радий Богові.

БОГОРОД – Богом народжений, нащадок Божественного роду.

БОГОСВЯТ – присвячений Богові.

БОГУМИЛ, БОГОМИЛ – Богові милий. Жрець Богомил Соловей був захисником Рідної Віри в Новгороді у 990 р.

БОГУМИР, БОГОМИР – який живе в мирі з Богом. Богумир один з прабатьків слов'ян за ВК,9а,10,22.

БОГУН – божий.

БОГУРАД – радий Богу; радість Божа.

БОГУСЛАВ, БОГУШ – який славить Бога. Богуслав I - кн. західнопоморський.

БОГУХВАЛ – який хвалить Бога. Познаньський єпископ Богухвал (пом. 1253 р.) написав польські хроніки до 1252 р.

БОЄСЛАВ – славний в бою.

БОЖ, БОЖАН, БОЖЕН – Божий.

БОЖЕБОР – Божий борець, той що з Богом перемагає.

БОЖЕВОЙ – Божий воїн.

БОЖЕДАН – даний Богом.

БОЖЕДАР, БОЖИДАР – Божий дар. Сербський видавець Божидар Вукович жив у Венеції в XV ст.

БОЖЕМИЛ – Богові милий.

БОЖЕМИР, БОЖИМИР – Божий мир.

БОЖЕСЛАВ, БОЖИСЛАВ – який прославляє Бога.

БОЛЕСЛАВ – більше слави, славніший. Болеслав II, князь Чехії (967-999), Болеслав Хоробрий, польський князь (992-1025).

БОРЕВЕН – переможець у боротьбі. Боровен - князь, який переміг еланів на морському узбережжі (ВК,18д).

БОРЕВЛАН – оборонець земель. Ім'я правнука князя Боровена (ВК,18б).

БОРЕЙ – назва вітру: швидкий, сильний, який поборює. Вітер Борея згадується у ВК,5б.

БОРИМИР, БОРОМИР – борець за мир; який поборює мир.

БОРИМИСЛ – борець мислі; мудрець.

БОРИПОЛК – який поборов полк (військо).

БОРИС, БОРИСЛАВ, БОРУСЛАВ – який бореться за славу; славний борнею. Слов'янський князь Боруслав згад. у ВК,25; Борис I (п. 907 р.) - князь Болгарії (852-889). Бориса і Гліба начебто убив Святополк-Петро Окаянний (історичні сини Володимира I). Ймовірно, це міфологічні персонажі: два змія-охоронця (роги Велеса), яких побиває Перун-Святополк.

БОЯН – боєць. Віщій Боян – співець, який згадується в "Слові"

БРАВЛИН, БРАВЕЛЕН – бравий, хоробрий. Імена князів згад. у літописах та ВК.

БРАЗД – походить від старослов'янського "бразна" - борозна.

БРАТИМИР – який бере (встановлює) мир.

БРАНИБОР – переможець битви (брані).

БРАНИЛЮБ – любитель брані (битви).

БРАНИМИР, БРАНИМ, БРОНИМИР – який боронить мир.

БРАНИПОЛК – боєць.

БРАНИРАД – який радий брані (битві).

БРАНИСЛАВ, БРОНИСЛАВ – який в борні славний.

БРАТИМИР – який бере (завойовує) мир.

БРАТИСЛАВ – який бере славу. Чеський князь XI ст.

БРЯЧИСЛАВ – який дзвенить славою. Кн. ростовський Брячислав разом з Рюриком придушував повстання Вадима в Новгороді в 864 р.; Брячислав – син Святополка, нар. в 6612 (1104) р.

БУДИВИД(Т) – пробуджуючий воїнів (витязів) або пробуджуючий життя (віта – життя), що тотожно Сонцю, що пробуджується. Будивид – в. кн. литовський, згад. 6797 (1289) р. в ЛР.

БУДИМИЛ – який будить милість.

БУДИМИР – який будить мир (світ).

БУДИСЛАВ – який будить славу.

БУЙМИР – буйний мир.

БУЙТУР – буйна сила.

БУРИВОЙ – воїн, що поборює, буревій. Буривой – батько Гостомисла, новгородського кн.

БУРЕВІСТ – бурний вістун.

В

ВАДИМ (ВОДИМ) – це ім'я пояснюють як той, що має ваду, і в цьому воно тотожне Богу Водину (Одину), який був однооким і первісно позначав фалос, який також пов'язується з водою. Більш повне може бути Вадимир. Вадим Хоробрий підняв повстання в Новгороді проти Рюрика (ПВЛ, 864 р.).

ВАДИМИР – який веде мир (людей), провідник громади.

ВАРТИСЛАВ – славний вартовий (охоронець). Вартислав – західно-поморський князь (сер. XII ст.).

ВАСИЛЬ, ВАСИЛЬКО, ВАСЯ* – селянин (весь - село), намісник, цар над людьми; Василь - прояв Бога Місяця, який уособлює прошарок селян і на людиноподібних стелах позначає черево.

ВАТРОСЛАВ – який славить ватру (вогонь).

ВЕДАН, ВІДАН – який знає, відає.

ВЕДИСЛАВ – який славно веде; славить веди (знання).

ВЕДОМИР – який відає про мир.

ВЕЛЕГНІВ – вельми гнівний, ім'я відоме з болгарських літописів IX ст.

ВЕЛЕБОР, ВЕЛИБОР – великий борець, який перемагає.

ВЕЛЕГОР, ВЕЛИГОР – велика гора, дуже високий.

ВЕЛЕГОСТ, ВЕЛИГОСТ – багатий гість.

ВЕЛЕЗАР, ВЕЛИЗАР – який сильно (вельми) осяює.

ВЕЛЕМИР, ВЕЛИМИР – дуже мирний, який "повеліває" миром.

ВЕЛЕМИСЛ – який сильно мислить.

ВЕЛЕМУДР, ВЕЛИМУДР – дуже мудрий.

ВЕЛЕСЛАВ, ВЕЛИСЛАВ – дуже славний.

ВЕЛЕТ, ВОЛОТ – величний.

ВЕНДЕСЛАВ – уславлений венед, який славить венедів. Князь Вендеслав помстився готам за розіп'ятих ними князя Буса і сімдесят руських старійшин (ВК, д.32).

ВЕНЦЕСЛАВ, ВІНЦЕСЛАВ – увінчаний славою. Русий князь Венцеслав Світольдович згадується в ІР. Ім'я імператора Римсько-Германської імперії (1378-1400).

ВЕРЕН – вірний. Князь Верен з Великограддя правив у Києві після Славера (Лебедяна), Києвого сина двадцять літ (ВК,366).

ВЕРНИСЛАВ, ВЕРИСЛАВ – який повертає славу.

ВЕРХОСЛАВ – який має високу славу.

ВЕСЕЛАН, ВЕСЕЛИН – який веселить.

ВЕСЛАВ, ВІСЛАВ – дуже славний.
ВЕСТИСЛАВ – який вістить про славу.
ВИДИМИР – який знає, бачить (видить) мир.
ВИТ, ВИТАН – який несе життя, який вітає.
ВИТОМИЛ – вітає милість, володіє милістю.
ВИТОМИР – привітний з людьми (миром); який вітає мир, який живе в мирі. Вітомир - бояр. угорський Андрія II, згад. 6710 (1202) р. в ЛР.
ВИТОМИСЛ – володіє мислями.
ВИТОСЛАВ – славний своєю привітністю, привітний; славить життя.
ВИШЕБОР – славний борець.
ВИШЕВИТ – який високо вітає, добре живе.
ВИШЕГОР – найвищий.
ВИШЕЗАР, ВИШЕЗОР – народжений під високими зорями.
ВИШЕМИЛ – наймиліший.
ВИШЕМИР – найвищий.
ВИШЕМИСЛ – найрозумніший.
ВИШЕН – вищий; присвячений Всевишньому Богу.
ВИШЕСЛАВ – вищий славою. Син князя Володимира I.
ВІКТОР, ВІХТОР – той, що торує віхи (віки), образ Сонця-переможця, що долає дві віхи Зорі через бій на сході (березень) і заході (вересень).
ВІРОДАН – який дає віру.
ВІРОДАР – який дарує віру.
ВІРОСЛАВ – вірою славний.
ВІСТ, ВІСТУН, ВІСТАН – який несе вісті.
ВІТОВ(И)Т* – скорочене від **Світовит**. Вітовт - Великий князь Литовський Руський та Жемантійський (1392-1430).
ВЛАД, ВЛАДАН – який володіє (має здатність повелівати).
ВЛАДИСЛАВ, ВОЛОДИСЛАВ – який володіє славою, славний володар.
Владислав – хорватський князь (821-835).
ВЛАС – присвячений Богу Велесу; див. **Власлав**.
ВЛАСЛАВ – який володіє славою.
ВЛАСТ – володар.
ВЛАСТИБОР – борець за владу.
ВЛАСТИМИЛ – владою милий.
ВЛАСТИМИР – який маю владу над миром.
ВЛАСТИСЛАВ – який славить владу; славний володар.
ВОВК – присвячений вовкові – священній тварині.
ВОГНЕВИР – який вирує вогнем.
ВОГНЕДАР – який дарує вогонь; подарований вогнем.
ВОГНЕДАН – вогнем даний.
ВОГНЕМИР – вогонь для миру (людей).
ВОГНЕСЛАВ – який славить вогонь.

ВОЄБОР – воїн-борець, який поборює воїнів. Торк Воебор Негелевич з раті Мстислава, згад. в 1160 р.
ВОЄСЛАВ – який завойовує славу; славний воїн.
ВОЛЕЛЮБ – який любить волю.
ВОЛЕМИР, ВОЛИМИР – який прагне до миру; повелитель.
ВОЛЕСЛАВ – який славить волю.
ВОЛИБОР – який поборює волю.
ВОЛОДАР – власник; якому подарована влада. Володар Ростиславович, п. 1124 р., кн. тмутороканський, кн. перемишльський.
ВОЛОДИМИР, ВЛАДИМИР – володар світу (громади); владою великий. Володимир I - київський князь.
ВОЛЬГА, ВОЛЕГ – від воля. Див. Олег.
ВОРОТИМИР, ВРАТИМИР – який вертає мир.
ВОРОТИСЛАВ, ВРАТИСЛАВ – який вертає славу.
ВСЕБОР – який все поборює.
ВСЕВЕД – який все відає.
ВСЕВИД – який все бачить.
ВСЕВЛАД – який має безмежну владу.
ВСЕВОЛОД – володар всього; всесильний. Всеволод Володимирович – кн. володимирський, п. 6503 (995) р.
ВСЕЛЮБ – усіма любимий.
ВСЕЛЮД – вселюдяний.
ВСЕМИЛ – всім милий.
ВСЕМИР – всім мирний, всеохоплюючий.
ВСЕМИСЛ – всеміслячий.
ВСЕПРАВ – всеправдивий.
ВСЕРАД – якому завжди радісно.
ВСЕСВІТ – означення простору – Всесвіту.
ВСЕСЛАВ – найбільш славний; який все прославляє. Всеслав Ізяславич, уд. кн. полоцький, п. 6611 (1103) р.
ВЯЧЕМИР – дуже мирний.
ВЯЧЕМИСЛ – дуже розумний.
ВЯЧЕСЛАВ – дуже (більш) славний. Ім'я кількох князів і бояр Русі.

Г

ГАВРИЛО – який говорить, провісник. Гаврило - бояр. дорогобужський, згад. під 6667 (1159) р. в КЛ. Близька до цього імені назва священної карпатської гори - Говерли.
ГАРАЗД – здібний, ладний, кмітливий. Гаразд Борутович, син князя Каринтії (Хорватії), середина VIII ст.
ГІЛКО* – див. Ілля. Варіант – Гіл(л)еслав.
ГЛІБ – глиба, глибина, хліб. Гліба і Бориса начебто убив Святополк-Петро Окаянний (історичні сини Володимира I). Ймовірно, це міфологічні

персонажі: два змія-охоронця (роги Велеса), яких побиває Перун-Святополк.

ГНАТ* – тліючий вогник; новонароджений, гонець.

ГНІВОМИР – той, що гнівить (пробуджує) мир.

ГОДИМИР – народжений в мирну годину; який годить людям.

ГОДИН – гідний, славний.

ГОДИСЛАВ, ГОДОСЛАВ, ГОСЛАВ – який славить добрий час; народжений у славну годину. Годослав – князь бодричів, княжив в Старограді на початку IX ст.; мав трьох синів: Рюрика, Сивара і Трувора.

ГОРДАН, ГОРДИН – гордий.

ГОРДИСЛАВ, ГОРДОСЛАВ – який гордиться славою.

ГОРДІЙ – гордий.

ГОРДОГОСТ – гордий гість, гордий гостям. Див. **Ардагаст**.

ГОРДОМИСЛ – гордий думками.

ГОРИМИСЛ – який має високі думки; який горить думками.

ГОРИСВІТ – який сяє на весь світ.

ГОРИСЛАВ – який горить (сяє) славою, той, що має високу славу. Слов'янський князь Горислав згад. у ВК,25.

ГОСТИМИР – мирний гостям.

ГОСТИН, У(Ю)СТИН – гостинний, той, що приймає гостей.

ГОСТИРАД – який радий гостям.

ГОСТИСЛАВ – який славить гостей, славний гість.

ГОСТОМИСЛ – який думає (дбає) про гостей. Ім'я новгородського князя, діда Рюрика.

ГРАДИМИР – який "огороджує" (зберігає, охороняє) мир.

ГРАДИСЛАВ – який охороняє славу (загороджує).

ГРАДОБОР – який поборює гради.

ГРАДОМИЛ – милий граду.

ГРАНИСЛАВ – від "грань" (розжарене вугілля) - палаюча слава.

ГРЕМИСЛАВ – який гримить славою.

ГРОМВАЛ – який грім валить, зносить. Руський полковник Громвал згад. в ІР під 1320 р.

ГУДИМИР – який "гуде для миру"; відомий миру (людям).

ГУДИСЛАВ – відомий славою.

Д

ДАВИД* – який дає життя (давати); силач (від давити). Це скорочений варіант імені західнослов'янського Бога Сонця Свентовида, який згад. у ВК. Князі з іменем Давид згадуються у ЛР.

ДАЛЕБОР, ДАЛІБОР – сильний.

ДАЛЕВИД – передбачливий.

ДАЛЕМИЛ, ДАЛИМИЛ – дуже милий. Далимил Мезиржицький – укладач „Чеської хроніки" XIV ст.

ДАЛЕМИР – дуже мирний.

ДАЛЕМИСЛ – дуже мудрий.

ДАЛЕСЛАВ – далеко прославлений.

ДАМИР – який дає мир.

ДАН, ДАНИЛО – даний; присвячений Богині Води Дані або Бога, що проливає воду. Данило Романович (1201-1264) - кн. галицько-волинський.

ДАНИСЛАВ – даний славою. Уперше ім'я Даньславь фіксується літописом під 1118 р. Див. **Денис**.

ДАНТУР – який дає силу.

ДАР – дарований.

ДАРИСЛАВ – який дарить славу.

ДАРОМИР – який дарує мир; подарований для людей (миру).

ДЕМ'ЯН, ДЕМКО – домовий. За легендою Козьма і Дем'ян – два коваля, що подолали Змія, і проорали ним Змієві Вали. Міфологічно мають символізувати дві протилежності – верх (космос) і низ (демон). Свято Кузьми і Дем'яна (як носа і корми човна-місяця) - 1 липня і 1 листопада. Дем'ян - бояр. галицький, тисяцький Данила Романовича.

ДЕНИС, ДЕНИСЛАВ – денний; від Денниці - Богині ранкової зорі. Можна припустити, що ім'я славить Бога, що проливає воду, у інших народів близькими є імена Богів: Діоніс, Адоніс, Одін, Адонай, які ще позначають "чоловічу силу". Близька до імені назва річки Донець. Див. **Данислав**.

ДЕРЖИКРАЙ – який володарює (держить) країною. Галицький боярин Держикрай Владиславович брав участь в битві на р.Калка в 1223 р.

ДЕРЖИСЛАВ – який держить славу, володар слави. Держислав - вельможа польський, посол Лешка Білого, згад. 6729 (1221) р.

ДЗВЕНИМИР – який широко відомий в мирі (світі).

ДЗВЕНИСЛАВ – який дзвенить славою (широко відомий своєю славою).

ДИВОЗОР – небесний; народжений на світанку (диво - вранішнє світло, світанкова зоря).

ДІЯН – дійовий.

ДМИТРО* – присвячений мудрому осінньому Сонцю Миру (Митрі).

Дмитро Хоробрий - бояр. київський, воєвода Мстислава Ізяславовича, згад 6679 (1171) р. в ЛР.

ДОБРИНЯ, ДОБРЯН – добрий. Добриня – билинний герой, який уособлює Сонце.

ДОБРИВОД – добре водить.

ДОБРИСВІТ – який несе добрий світ,

ДОБРИТ – добрий.

ДОБРОВИД – який має добрий вид.

ДОБРОВИТ – який несе добро.

ДОБРОВІСТ – який несе добру вість.

ДОБРОВЛАД – який має добру владу.

ДОБРОГОСТ – добрий для гостей; добрий гість. Доброгост (? - 1208) - боярин володим.-волинський, червенський.
ДОБРОДАН – дає добро.
ДОБРОЛИК – який має добрий лик.
ДОБРОЛЮБ – який любить добро.
ДОБРОМИЛ – добрий і милий.
ДОБРОМИР – добрий до миру (людей).
ДОБРОМИСЛ – добрий думками.
ДОБРОНРАВ – який має добрий нрав (вдачу).
ДОБРОСЛАВ – про кого йде добра слава; славний добротою. Бояр. галицький Доброслав згадується в ГВЛ під 6742 р.
ДОБРОТВІР – який творить добро.
ДОМИСЛАВ, ДОМОСЛАВ – який славить дім. Домислав - перший король Хорватії (з 925 р.).
ДОМОРАД, ДОМРАД – який приносить радість в дім.
ДОРОГОЛЮБ, ДРАГОЛЮБ – дорогий і любий.
ДОРОГОМИЛ, ДРАГОМИЛ – дорогий і милий. Дорогомил - батько князя Івана, який брав участь в звільненні Пскова від Німців в 1299 р.
ДОРОГОМИР, ДРАГОМИР – дорогий миру.
ДОРОГОМИСЛ, ДРАГОМИСЛ – розумний.
ДОРОГОСЛОВ, ДРАГОСЛАВ, ДРОГОСЛАВ – дорога слава; який дорожить славою.
ДОРОШ – дорогий.
ДРАГОВИТ – який дорожить життям. Князь велетів (789 р.)
ДРЕВАН – нащадок роду деревлян.
ДРЕВОСЛАВ – який славить дерева або рід древлян.
ДРУЖЕЛЮБ – дружній, люблячий.
ДУЖЕСЛАВ – дуже славний; славний силою (дужий).
ДУНАЙ – присвячений річці Дунай. Бояр. володим.-волинський Дунай згад. в ГВЛ під 6789 р.

Є

ЄГОР – див. Ігор.

Ж

ЖАДАН – бажаний (від жадати - хотіти).
ЖДАН – очікуваний (від ждати - чекати).
ЖДИМИР – який чекає мир; на кого чекає мир.
ЖДИСЛАВ – який чекає славу; на кого чекає слава.
ЖИВОДАР – який дарує життя.
ЖИВОРОД – людина живучого роду.
ЖИВОСИЛ – живуча сила.

ЖИВОСЛАВ – який славить життя.

ЖИЗНОМИР – мирний у житті. Жизномир згад. у новгородській грамоті поч. XII ст.

ЖИТОБОР – який бореться чи боронить життя.

ЖИТОМИР – живе для миру.

ЖИТОСЛАВ – живе для слави, який славить життя.

ЖИТТЄЛЮБ – який любить життя.

З

ЗБЕРИСЛАВ – який збирає славу.

ЗБИСЛАВ – дуже славний. Збислав Станіславович, боярин бузький (галицький?), згад. у ЛР під 6717 (1209) р.

ЗБОРИСЛАВ – який зборює (виборює) славу.

ЗВЕНИГОР – дуже дзвінкий.

ЗВЕНИСЛАВ – дзвінкий славою.

ЗВОНИМИР – дзвінкий (відомий) на весь мир (світ).

ЗДРАВМИР – здоровий і мирний; який здравить мир.

ЗДРАВΟΣЛАВ – здоровий і славний.

ЗЕЛОМИСЛ – який багато мислить.

ЗЕМИСЛАВ – який славить землю, сім'ю.

ЗЕМОВИТ – господар (віт) зими або сім'ї; можливо, зимове втілення сонця.

Ім'я князя Польського, князя Черського і Мазовецького.

ЗЕМОМИЛ – милий для землі, сім'ї.

ЗЕМОМИСЛ – який мислить (дбає) про землю, сім'ю. Ім'я батька польського князя Мечеслава I.

ЗЛАТ, ЗЛАТАН, ЗЛОТАН – золотий.

ЗЛАТОВЛАС – золотоволосий.

ЗЛАТОДАН, ЗЛОТОДАН – який златом (сонцем) даний.

ЗЛАТОДАР – золотий дарунок; який дарує золото.

ЗЛАТОЗАР – сяє, як золота зоря.

ЗЛАТОМИР – золотий мир.

ЗЛАТОСВІТ – золотий світ.

ЗЛАТОСЛАВ – який має золоту (осяйну) славу.

ЗЛАТОУСТ – який вміє добре говорити.

ЗЛАТОЯР – епітет Бога Вогню (дослівно "золотий і ярий").

ЗОРЕГЛЯД – який бачить зорю (зорі).

ЗОРЕМИЛ – зорям милий; який милується зорями.

ЗОРЕМИР – зоряний мир.

ЗОРЕСЛАВ – озорений славою; який славить зорю.

ЗОРЯН – походить від слова "зоря" або "зорі".

І

ІВАН, ІВАНКО* – життєвий; благородний. Від слів Ява - світ життя; Іва (золота верба) - дерево життя та частини "ган" - народження.

ІВОР – теж саме, що й Явір; можливо "ів" посилення або життєдайна сутність Ява та "Ор" - дух світла, весняне сонце, тобто "дуже світлий, сонячний". Івор - бояр., посол кн. Ігоря Рюриковича, згад. в 6453 (945) р.

ІГОР – (і)гордий, тобто герой; пор. герць - поєдинок. Ігор Рюрикович - великий князь київський.

ІЗБОР – вибраний. За сказаннями ім'я сина князя Словена або Вандала.

ІЗЯСЛАВ – який бере славу. Син Володимира І., кн. полоцький.

ІЛЛЯ, ІЛЬКО, ГІЛЬКО* – від гилити (бити); від гілки-прута, символу чоловічого начала. Ознака Бога битви, що тотожна Перуну.

К

КАЗИМИР – палкий, полум'яний, шалений; відомий або славний; який каже миру. Ім'я багатьох польських князів.

КАРПО – від священної риби короп (карп), що символізує чоловіче начало і вмістилище насіння (скарбів), звідси й короб.

КИЄСЛАВ – який славить кий, Київ.

КИЙ, КИЯН – від "кий" - палиця з навершям (атрибут князівської влади).

Кий - легендарний князь, засновник Києва, син отця Ора, згад. у ВК, ПВЛ.

КИР, КИРИЛО – володар, правитель (керівник). Можливе порівняння з Яром, Ярилом, як весняним Сонцем.

КОЗЬМА, КОС(Ь)МА, КУЗЬМА – від "косми" – волосся. Тотожне західним іменам чеш. Kosmas, лат. Cosmas. За легендою Козьма і Дем'ян – два коваля (пор. кузня), що подолали Змія, і проорали ним Змієві Вали. Міфологічно мають символізувати дві протилежності – верх (космос) і низ (демон). Свято Кузьми і Дем'яна (як носа і корми човна-місяця) - 1 липня і 1 листопада.

КОЛОДАР – який дарує коло (сонце).

КОЛОМАН – коло. Можливо ім'я символізує місячне коло і близьке до імені Соломон, що може бути тотожним Велесу (пор. за "Словом": шоломянь – вал, холм, або шолом – військовий захисний обладунок). В ЛР Коломан (Кальман) згадуються як угорський князь, але це не відкидає його слов'янського відповідника.

КОНРАД, КО(І)НДРАТ – ратник; радник. Кон(д)рад І, п. 1092 - кн. моравський. Це ім'я може бути ототожене з І(о)ндрою, який є також кіннотником.

КОНСТАНТИН, КОСТЯНТИН, КОСНЯТИН, КОСТЬ* – той, хто закони устійнює і охороняє, стійкий, постійний. Коснятин Сірославич - бояр. галицький, згад. 6665 (1157) р. в КЛ.

КОРНІЙ – корінь.

КРАСИМИР – який прикрашає мир (світ).
КРАСИСЛАВ – славний красою.
КРАСНОМИР – красивий людям (миру).
КРАСНОСЛАВ – красою славний.
КРУТ – крутий, грізний. Князь бодричів (1066-1105).

Л

ЛАД – ладний, порядний.
ЛАДИМИР, ЛАДОМИР, ЛАДИМ – який налагоджує (впорядковує) мир: це ознаки осіннього мирного Сонця. Руський полковник Ладим згад. в ІР під 1320 р.. Див. **Владимир**.
ЛАДИСЛАВ, ЛАДОСЛАВ – який славить лад (порядок). Див. **Владислав**.
ЛАДО – Бог порядку (ладу).
ЛАДОЛЮБ – яка любить лад, Бога Лада.
ЛЕБЕДЯН, ЛЕБЕДЕНЬ – син Лебеда. Лебедян був сином Кия і княжив після нього 20 років (ВК,366).
ЛЕВ, ЛЕВКО – лев - символ сили і влади.
ЛЕЛЬ – на честь Бога весняного оживлення природи, опікун закоханих.
ЛЕСЛАВ – славний ласкою, коханням.
ЛЕСЬ – божественний, ласкавий; скорочення від **Леслав**. Див. **Олесь**.
ЛУКА, ЛУКАШ – від лук, луг; луговий.
ЛЮБИМ – любий.
ЛЮБИСЛАВ, ЛЮБОСЛАВ – який любить славу.
ЛЮБОДАР – який дарує любов; дарунок любові.
ЛЮБОЗАР – осяяний любов'ю.
ЛЮБОЗОР – який любить зорі; любий, приємний на вигляд.
ЛЮБОМИЛ – любий і милий.
ЛЮБОМИР – який любить мир; любий для миру (людей).
ЛЮБОМИСЛ – який любить мислити.
ЛЮБОМУДР – який любить мудрість.
ЛЮБОСЛАВ – який любить славу.
ЛЮБОЯР – який яро любить.
ЛЮДИСЛАВ, ЛЮДОСЛАВ – уславлений людьми.
ЛЮДОМИЛ, ЛЮДОМИЛ – людям милий.
ЛЮДОВИТ – який живе серед людей.
ЛЮДОМИР – який приносить людям мир; мирний з людьми.
ЛЮТОБОР – лютий в боротьбі.
ЛЮТОМИСЛ – який суворо (люто) мислить.

М

МАКСИМ – сьомий мак, означає сьому найвищу маківку серед семи основних родників людини. Кошовий отаман Максим згад. 1695 р.

МАРКО – водяний, морський; який прийшов із духовного світу.
МЕЖИБОР – який знаходиться в борні; славний воїн.
МЕЖИМИР, МЕЗЕНМИР – який утримує мир поміж людей. Князь антів Мезенмир згад. у ВК,24а.
МЕЖИСЛАВ, МЕЗИСЛАВ – який перебуває між славою. Князь русів Мезислав згад. у ВК,25.
МЕЧЕСЛАВ, МЕЧИСЛАВ – лицар, прославлений мечем; від метати (кидати) жереб на славу: який ворожить..
МИКИТА – від „микитити" – думати, хитрувати.
МИКОЛА, МИКУЛА* – ма (мати) і коло - материнське коло; може означати вмістилище роду (курган-могила, оселю). Св. Микола у своєму значенні близький до Велеса - Бога нижнього світу, володаря зародку-яйця. Велика Хроніка згад. легендарного короля слов'ян Микла. Микула Силянинович - відомий билинний герой, що "підняв тягу з під землі, яку не міг підняти Святогор". Свято Миколи припадає на 9 травня (весняний) і 6 грудня (зимовий).
МИЛАД – милий Ладі.
МИЛАН – милий.
МИЛОВАН – милований.
МИЛОВИД – милий з виду.
МИЛОГОСТ – милий для гостей; милий гість.
МИЛОДАР – милий дарунок.
МИЛОМИР – милий миру (людям).
МИЛОРАД – який милий і кому всі раді.
МИЛОСЛАВ, МИСЛАВ – милий і славний.
МИР, МИРКО – мирний; той, хто примирює.
МИРОГОСТ – мирний гість.
МИРОЛЮБ – який любить мир; улюбленець народу.
МИРОН – мирний, присвячений Богу осіннього Сонця Миру.
МИРОСЛАВ, МОРОСЛАВ – який славить мир; уславлений миром (людьми). Ім'я тотожне осінньому Сонцю Миру, а також Богу Морозу (Марсу).
МИХАЙЛО, МИШКО, МИХА* – мішок, міхур - вмістилище; той, що носить мішок; від мешкати. Ім'я первісно означає Місяць. В X ст. згад. польського князя Мешка I, який прийняв хрещення. Існує легенда про Миху Потоку. Свято – 8 листопада.
МЛАД, МЛАДЕН – молодий, юний.
МОІСЛАВ – який має славу. Князь мазовшан, згад. під 6555 (1047) р.
МОЙМИР – кому належить мир. Князь Моравії, IX ст.
МОЛИБОГ – який молиться до Бога. Ім'я батька галицького боярина Івора Молибоговича.
МОЛНЕЗАР – озарений молнією (осяяний блискавкою).
МСТИВОЙ – мстивий воїн.

МСТИСЛАВ – "мостити славою"; мостити - платити взаємністю. Ім'я кількох князів Русі.

МУДРОЛЮБ – який любить мудрість.

МУДРОСЛАВ – уславлений мудрістю.

Н

НАДІЙ – надійний, міцний, добросовісний.

НАЗАР – Нова Зоря. Позначає нову Зірку чи нове Сонце, що сходить на обрії. У багатьох народів ім'я пов'язане із "зором". Це відповідає образу Сонця, як оку Бога.

НАУМ – на ум (на розум); розумний. Ім'я може позначати Нового змія (Шума), символу мудрості, який відроджується, після подолання його Андрюю, 1-го грудня.

НЕСТОР* – ім'я, що уособлює Сонця-мандрівника, переможця, що щодня долає Небо, торує час і зрештою повертається додому, щоб знову народитися наступного ранку.

НОВОМИР – який прийшов в новий мир.

НОВОСЛАВ – який славить нове.

НОВОЯР – присвячений новому весняному сонцю; народжений на свято Ярила. Ім'я князя, який воював з греками і варягами, згад. у ВК,23.

О

ОГЕН – вогонь.

ОЛЕГ – священний, божественний; олень. Олег Віщий - великий кн. київський (882-912).

ОЛЕКСАНДР – олень-запліднювач, що тотожне воїну: олекс – олень, (Олег), андр – ядро (Андрій, Ядрій, Дір).

ОЛЕСЬ – див. **Лесь, Олег**.

ОНДРІЙ, ОНДРІАН, ОНДРАШ – ядрений, запліднюючий. У ВК згадується Бог Інтра (Індра, Ондер) від якого походить це ім'я. Див. **Андрій**.

ОР, ОРІЙ – дух весняного світла, теж саме що й Ярило; орієць; землероб (орач);. Ім'я прабадька слов'ян-русів, згад. у ВК.

ОРЕЛ – від "орел" - цар птахів.

ОРИМИР, ОРІМИР – який освітлює мир.

ОРИСЛАВ – який прославляє Ора (Яра); яра слава.

ОРІАН, ОРІОН, ОРІЯН – орієць, оріяньський чоловік.

ОРЛИГОРА – орлина гора. Ім'я засновника РУНВіри Лева Силенка, яке він отримав в Ордені Бога Сонця.

ОРЛАН, ОРЛИН – орлиний, син орла.

ОРОГОСТ – ярий (орий) гість. Орогость - бояр. переяславський, згад в ЛК під 6608 (1100) р. Див. **Ярогост**.

ОСИП* – той, що осипає, запліднює сім'ям.

ОСМОМИСЛ – розумний, мислитель; прізвисько галицького князя Ярослава.

ОСТАП – урівноважений, розсудливий, поважний, статечний.

ОСТРОГЛЯД – далекоглядний.

ОСТРОМИР – "гострий" (розумний, сильний) мир. Новгородський воєвода згад. в 6572 (1064) р.

П

ПАВЛО – гарний, повелитель. Можливо ім'я тотожне Савлу.

ПАЛАК – правитель, цар, полководець; володар палки (палиці) - символу влади, можливо від цього і вогонь "спалахує", "палахкотить". Палак - син і наступник скіфського царя Скілура

ПАН, ПАНАС* – пан, який всім володіє; за хорватською легендою, Пан – батько Чеха, Леха і Руса.

ПЕРЕДСЛАВ, ПРЕДСЛАВ, ПРЕДИСЛАВ, ПРЕСЛАВ – якого слава випереджає; відомий своєю славою.

ПЕРЕМИСЛ – який добре мислить, розумний.

ПЕРЕСВІТ – найбільш світлий; ім'я воїна-дружинника, який виступив у поєдинку з татариним Челубеєм перед початком Куликівської битви в 1380 р.

ПЕРЕСЛАВ, ПРЕСЛАВ – найбільш славний.

ПЕРЕЯР – найбільш ярий: потужний, мужній, збуджений, плодючий, весняний.

ПЕРЕЯСЛАВ – який перейняв славу.

ПЕРУНАД – присвячений Перуну. Руський полковник Перунад згад. в ІР під 1320 р.

ПЕТРО, ПЕТРОСЛАВ – камінь, опора; батько. ВК подає ім'я Бога нижнього світу як Питаре (Діє).

ПОЛЯН – присвячений полю; полянин.

ПОПЕЛЬ – попіл - символ домашнього вогнища.

ПРАВДОЛЮБ – яка любить правду, правдивий.

ПРАВОМИР – який правує миром (світом і людьми).

ПРАВОСЛАВ – який славить світ Прави.

ПРЕДИСЛАВ, ПРЕДСЛАВ – який випереджає славу.

ПРЕМИСЛ – який добре мислить, наймудріший; ім'я чеських королів XII–XIII ст. (Пржемисл).

ПРЕМИСЛАВ (ПРЯМИСЛАВ) – пряма слава, той, що приймає славу. Ім'я кількох слов'янських князів.

ПРЕНЦЕСЛАВ – славний битвою. Руський воєвода Пренцеслав згад. в ІР під 1320 р.

ПРИБИСЛАВ – який прибирає (бере) славу; ім'я князя бодричів відоме в 1125 р.

ПУТИМИР – який має мирний шлях.

ПУТИСЛАВ – який має шлях слави.

Р

РАД, РАДАН – який несе радість; радісний.

РАДИЛО – радіючий; ім'я боярина київського відому в IX ст.

РАДИМИР, РАДОМИР, РАДМИР, РАДИМ – якому радіє мир (народ); любить мир; порадник людей. Від Радима походить плем'я радимичів (ПВЛ).

РАДИСЛАВ, РАДОСЛАВ – який славить радість; який радіє славі.

РАДИВИД – який радість видить.

РАДОВАН – який радує.

РАДОВИТ – радіючий за життя.

РАДОГОСТ – який радий гостям; радісний (приємний) гість.

РАДОМИСЛ – радник.

РАДОСВІТ – який радіє світлу.

РАЙ – райський, сонячний, царський.

РАТИБОР – ратний борець; воїн. Посадник кн. Всеволода в Тмутаракані (6587 (1079) ПВЛ); західно-поморський кн. XII ст.

РАТИМИР, РАТОМИР, РАТМИР – борець за мир; захисник миру. Ратимир – хоробрий воїн Олександра Невського.

РАТИСЛАВ – уславлений ратник (воїн); ім'я боярина XII ст.

РОГВОЛОД – володар Рогу багатства. Князь Полоцька, батько Рогнеди, вбитий Володимиром I в 980 р.

РОДАН – родинний.

РОДИМИР, РОДОМИР – родючий; мирний рід.

РОДИСЛАВ, РОДОСЛАВ – славного роду. Родослав – син князя Олега Дмитровича Рязанського.

РОДОЛАД – який ладить Род.

РОДОМИЛ – милий родові.

РОДОМИСЛ – який мислить (дбає) про рід.

РОДОСВІТ – який народжений світлом; світлого роду.

РОЖДЕН – народжений.

РОЛАН – мешканець сонячної країни.

РОМАН, РОМЕН – сонячний; пор. рама віконна, рамено, ремінь – утворення хреста (символ сонця); рахмани - блаженні люди, що живуть у сонячній країні.

РОСЛАВ – див. **Родослав, Ростислав.**

РОСТИМИР – який росте в мирі.

РОСТИСЛАВ – який росте у славі. Князь Моравії (846-870) Ростислава Володимирович – князь Тмутаракані (XI ст.).

РУС, РУСАН – русявий, світловолосий; русин. Рус - син Богумира від якого пішли руси (ВК,9а).

РУСИСЛАВ – який славить Русь.

РУСЛАН – рус (назва народу) і лан (земля).

С

САВЛО, САВЛ, САВУР, САВА* – сивий, святий. Можливе порівняння з ведичним Шивою. Савл – скіфський цар, згадується Геродотом; Сава – ім'я ватажка, за яким названа Савур-Могила. День Сави - 5 грудня.

СВІТАН – світанковий.

СВІТЛАН – світлий.

СВІТЛОГОР – світлочолоий (світлий вгорі).

СВІТЛОЗОР – народжений під світлими зорями.

СВІТОБОР – борець за світло.

СВІТОГОР – світла гора.

СВІТОДАН, СВІТЛОДАН – світлом даний.

СВІТОДАР, СВІТЛОДАР – який дарує світ (світло).

СВІТОЗАР – який "озаряє" світлом; озорений світлом.

СВІТОЛЮБ, СВІТЛОЛЮБ – який любить світ (світло)

СВІТОВИТ(Д), СВЯТОВИТ(Д) – світ життя; володар (віт) світу. Бог Праві і Яві Свентовит згадується у ВК, особливе вшанування було у балтійських слов'ян. Свентовит тотожний східнослов'янському Дажбогу. Див. **Вітовт**.

СВІТОЛАД – той, що творить лад у світі, світ ладить. Руський воєвода Світольд згад. в ІР під 1320 р.

СВІТОЛИК – який має світле лико.

СВІТОМИР – який несе світ в мир (для людей).

СВІТОМИСЛ – який має світлі мислі.

СВІТОСЛАВ, СВІТЛОСЛАВ – який славить світ (світло).

СВІТОЯР – яре (життєве) світло.

СВОБОДАН – який дає (приносить) свободу, волю.

СВЯТОБОР – величний (священний) у боротьбі.

СВЯТОГОР, СВЯТИГОР – освячений згори. Ім'я казкового героя.

СВЯТОДАР – який дарує свято; святий дарунок.

СВЯТОЗАР – свята зоря; освячений зорями.

СВЯТОЛЮБ – який шанує святість, любить свята.

СВЯТОМИР – освячений миром (людьми); миролюбний.

СВЯТОПОЛК – захисник, охоронець; святий полководець. Ім'я кількох князів Київської Русі; кн. Святополк Моравський (870-894).

СВЯТОРАД – радий святості.

СВЯТОСЛАВ – свята слава; славний святістю. Ім'я Великого князя Русі Святослава Хороброго, загинув 972 р.

СВЯТОЯР (Святор) – який має святу ярість. Князь борусичів на Русколуні, переможець готів, згадується у ВК (4б).

СЕВЕРИН – суворий; належний до сіверян - північно-руського народу.

СЕЛИМИР – який заселяє мир.

СЕМЕН – який уособлює духовний світ; сьомий; сім'я (семена - рос.); камінь.

СЕМИБОР – який поборює сімох.

СЕМИРАД – семикратна радість; який дає сім порад (мудрий, розумний).

СЕРГА, СЕРЬОГА, СЕРЕЖЕНЬ* – присвячений місяцю (серга означає місяць). Князь Серезень згадується у ВК,36б.

СИЛА, СИЛАН – сильний, міцний, силач.

СИЛОБОР – сильний борець.

СИЛОЛЮБ – який любить хизуватися силою.

СИЛОСЛАВ – який прославляє силу; прославлений силою.

СІРОСЛАВ – той, що славить місяць, вовк (пор. Сірко). Сірослав - бат. Коснятина Сірославича, бояр. галицького, згад. 6665 (1157) р. в КЛ.

СЛАВЕН, СЛАВЯН, СЛОВЕН – слов'янин; славний; який славить Бога. Славен – князь русів, брат Сківа (ВК,17а).

СЛАВИБОР, СЛАВОБОР – прославлений боротьбою.

СЛАВІР, СЛАВЕР – слов'янської віри; славетний. У ВК,36б Славер (він же Лебедян) був сином Кия.

СЛАВОЛЮБ – який любить славу.

СЛАВОМИР, СЛАВМИР – якого прославляє мир (люди).

СЛАВОМИСЛ – мислить про славу.

СЛАВУТА – прославлений.

СЛОБОДАН – вільний, який відійшов на слободу (свободу).

СНІЖАН – народжений в снігову пору.

СНОВИД – який видить сни. Конюх Святополка Ізяславича (1050-1113).

СОБ(И)ІСЛАВ – який дбає про славу; прославляє себе.

СОБІБОР – який себе боронить, захищає.

СОБІМИР – який здобуває мир для себе.

СОКІЛ – від "сокіл" (священний птах).

СОНЦЕВИД – який бачить Сонце.

СОНЦЕДАР – Сонцем дарований.

СОНЦЕСЛАВ – який славить Сонце; прославлений Сонцем.

СТАН – стійкий.

СТАНИМИР – який дбає про встановлення миру.

СТАНИСЛАВ – який зміцнює славу; постійно славетний.

СТЕП, СТЕПАН* – присвячений степу; володар (пан) степів.

СТОЖАР – надзвичайно "гарячий" (сильний, мужній); народжений під сузір'ям Стожари.

СТОЯН – стійкий. Ім'я батька Вороб'я, посадника в Новгороді від Володимира.

СУДИМИР – який роздумує (складає судження) про мир.

СУДИСЛАВ – який роздумує (складає судження) про славу. Син кн. Володимира І.

СУМИР – дуже мирний (спокійний).

Т

ТАРАС – сильний, буйний; присвячений Туру.

ТАНАС* – захисник, охоронець (тан - битва, танець - ритуальне дійство); див. **Панас**.

ТВЕРДИМИР – твердий (міцний) мир; яка утверджує мир.

ТВЕРДИСЛАВ, ТВЕРДОСЛАВ – тверду (міцну) славу має.

ТВЕРДОПОЛК – стійкий воїн.

ТВОРИЛАД – який створює лад (спокій).

ТВОРИМИР – який створює мир. Боярин Творимир згадується в 1216 р.

ТВОРИСЛАВ – який створений для слави.

ТИХОМИР – тихий мир; спокійний.

ТИХОН – тихий, спокійний, пор. "тихоня".

ТОМА, ТОМАШ, ТОМИСЛАВ, ТИМОШ, ТИМОСЛАВ* – утомлений славою; у темряві славний (Місяць); той, що славить дім. Томислав - ім'я Хорватського князя X ст. Див. **Хома**.

ТРИМИР – три мири, єдність трьох вимірів (світів: Прави, Яви і Нави).

ТРОЯН – присвячений трійці. Бог триєдності у слов'ян; у "Слові" згадується "тропа Трояна", "віки Трояна"; у ВК, 3б згадується "вік Троянь", а також римський імператор Троян (ВК,29).

ТУР – сильний. Тур - степовий бик, на території України був поширений до XVII ст. В ПВЛ згадується "Тур княжив у Турові, від нього туровці прозвалися"; відомі імена боярина Київського та боярина Туровського.

ТУРНИЛ – присвячений Турові, сильний; від турнути - відштовхнути. Руський полковник Турнил згад. в ІР під 1320 р.

У

УЛАС – див. Влас.

УЛІБ – див. Гліб. Уліб - брат Святослава Хороброго, згадується в договорі Ігоря з греками в 945 р. як посол.

Х

ХВАЛ, ХВАЛИМ – якого хвалять.

ХВАЛИБОГ – який хвалить Бога.

ХВАЛИМИР – який хвалить мир (люди).

ХВАЛИН – похвальний.

ХВАЛИСЛАВ – який хвалить славу.

ХОМА, ХОМИСЛАВ* – місячний, той, що славить Місяць, див. **Тома**.

ХОТИБОР – який прагне боротьби.

ХОТИМИР – який прагне миру.

ХОТИМИСЛ – який прагне мислити.

ХОТИРАД – який прагне радості.

ХОТИСЛАВ – який прагне слави.

ХРАБР – хоробрий, сміливець. Ім'я болгарського чорноризця X ст.

ХРАНИМИР – який оберігає мир; хранитель.

ХРАНИСЛАВ – який оберігає славу.

Ц

ЦВІТАН – від "цвісти" - квітучий.

ЦВІТИМИР – цвіт миру.

ЦВІТИСЛАВ – цвіт слави.

Ч

ЧЕСТИСЛАВ, ЧЕСЛАВ – який цінує, "почеає" славу. Чеслав - ім'я сербського князя X ст.

ЧЕСТИМИЛ – якому мила честь.

ЧЕСТИМИР – чесний в мирі (серед люду).

ЧЕСТИМИСЛ – чесний мислями.

ЧЕСТИРАД – радий честі.

ЧЕСТИСЛАВ, ЧЕСЛАВ – яка цінує славу; який славить честь.

ЧУДИМИР – чудесний для миру.

ЧУДОРОД – чудово народжений.

Щ

ЩАСТИМИР – щастя для людей; який ошасливилює.

ЩАСТИСЛАВ – щасливець; обдарований щастям.

ЩЕДРОГОСТ – щедрий гість; щедрий для гостей.

ЩЕДРОМИР – щедрий для людей.

ЩЕДРОСЛАВ – уславлений щедрістю.

Ю

ЮР, ЮРІЙ, ЮРКО, ЮРАСЬ – юркий (швидкий); уособлення весняного сонця; див. **Ор**.

Я

ЯВІР – світове дерево або дерево життя.

ЯВТУХ – Яв і Дух: дух яви; одухотворений.

ЯН, ЯНКО* – див. **Іван**. Ян Усмарь в 992 р. переміг у поединку печеніга, Ян Вишатич згадується 6579 (1071) р. (ПВЛ).

ЯНИСЛАВ – народжений для слави.

ЯРЕМА – ярий, родючий. Корінь "ор" чи "яр" свідчить, що це ім'я старослов'янського походження, що й "Орій", "Ярій", Ярило – Бог

весняного Сонця. Закінчення "ма" вказує на плодючість, запліднення.
Можлива тотожність з Яромир, Яромар(с).
ЯРОБОР – ярий (мужній) в боротьбі.
ЯРОВИТ(Д) – присвячений весняному сонцю; ярий володар.
ЯРОГОСТ – ярий гість. Див. **Орогост**.
ЯРОЛЮБ – який любить ярість.
ЯРОМИЛ – дуже милий.
ЯРОМИР – весняний мир (світ).
ЯРОМИСЛ – жваво мислячий.
ЯРОМУДР – дуже мудрий.
ЯРОПОЛК – ярий (мужній) воїн. Ярополк Святославович (961-980) - вел. кн. київський (972-980).
ЯРОСВІТ – який дає ярий світ.
ЯРОСЛАВ, ЯРОШ – який уславлений Ярилом (весняним Сонцем); дуже славний. Ярослав Володимирович (Мудрий) (978-1054) - вел. кн. київський (1015-1071).
ЯРТУР – яра сила, дуже сильний; яртурами називали богатирів; див. **Артур**.
ЯРУН – життєстверджуючий.
ЯСНОВИД – який ясно бачить майбутнє.
ЯСНОГОР – „ясна гора” - провітлювач.
ЯСНОЗІР – яка має ясний зір; ясна зоря.
ЯСЕНЬ – ясний. Ясень - священне дерево.

ЖІНОЧІ ІМЕНА

А

АГНА, АГНЕСА, АГНЕСКА – огняна. Агнешка - дочка короля польського Болеслава III і руської кн. Збислави; ж. кн. Мстислава Ізяславича.

АННА – див. **Ганна**. Ім'я жінок Русі, згад. в ЛР.

Б

БАЖАНА, БАЖЕНА – бажана.

БЕРЕГИНЯ – яка оберігає; ім'я Богині, покровительки жіноцтва.

БЕРЕЗА – священне дерево слов'ян; береза - жіночий символ, пов'язаний з Берегинею.

БЕРИСЛАВА – яка бере славу.

БІЛОВИДА – біла з виду, видна.

БІЛОВОЛОДА – яка має священну владу (білий - священний колір).

БІЛОГОРА – біла (священна) гора.

БІЛОГОСТА – священна гостя.

БІЛОЗОРА – біла зірка, світлоока.

БІЛОМИРА – свята для людей (миру).

БІЛОСЛАВА – ушавлена своєю чистотою (внутрішньою красою).

БІЛОСНІЖА – білосніжна, чиста, свята.

БІЛОЯРА – освячена Ярилом (весною).

БІЛЯНА – біла, білолиця, білокоса.

БЛАГИНЯ, БЛАЖЕНА – від "благо" - добро, щастя, радість, благополуччя.

БЛАГОВИДА – гарна на вигляд, благовидна.

БЛАГОВІРА – яка несе благу віру; вірна Богу.

БЛАГОВІСТА – яка несе благу вість.

БЛАГОДАРА – благий дар; яка дарує благо.

БЛАГОЛЮБА – любить благо.

БЛАГОМИЛА – блага, мила.

БЛАГОМИРА – блага (добра) до миру.

БЛАГОРОДА – яка має добрий рід, благородна.

БЛАГОСЛАВА – благословенна.

БЛАГОЯРА – благословенна Ярилом (весною).

БЛАЖЕНА – благодатна.

БОГДАНА – дана Богом.

БОГОВИДА – яка видить Бога.

БОГОВІРА – яка несе віру в Бога.

БОГОВІСТА – яка несе Божу вість.

БОГОВЛАДА – яка знаходиться під Божою владою.
БОГОДАРА – дарована Богом.
БОГОЛЮБА – яка любить Бога і любима Богом; набожна.
БОГОРАДА, БОГУРАДА – рада Богові.
БОГОРОДА – Богом народжена, нащадок Божественного роду.
БОГОСВЯТА – освячена Богом.
БОГУМИЛА, БОГОМИЛА – Богові мила, ім'я відоме з болгарських літописів IX ст.
БОГУМИРА, БОГОМИРА – яка живе в мирі з Богом; присвячена Миробогу.
БОГУРАДА – рада Богу; радість Божа.
БОГУСЛАВА – народжена на славу Богові.
БОГУХВАЛА – яка хвалить Бога.
БОЖЕДАНА – дана Богом; божественна вода (жінка).
БОЖЕДАРА – Божий дар.
БОЖЕМИЛА – Богові мила.
БОЖЕМИРА, БОЖИМИРА – божественний мир.
БОЖАНА, БОЖЕНА – божественно прекрасна.
БОЖЕСЛАВА – народжена на славу Богові.
БОЛЕМИЛА – дуже мила.
БОЛЕСЛАВА – дуже славетна. Болеслава - дочка Святослава Всеволодовича, згад. 6675 (1167) р.
БОРИМИРА – яка поборює мир.
БОРИСЛАВА – яка бореться за славу; славна борнею (войовнича).
БРАНИМИРА – яка бореться за мир.
БРАТИМИРА – яка бере (завойовує) мир.
БРАТИСЛАВА – яка бере славу.
БРОНИСЛАВА – яка в боротьбі славна (мужня жінка).
БРЯЧИСЛАВА – яка дзвенить (бряцає) славою.
БУДАНА – яка пробуджує.
БУДИМИРА – яка будить мир (людей).
БУДИСЛАВА – яка будить славу.

В

ВАДИМИРА – яка веде за собою мир (людей).
ВАСИЛИНА, ВАСИЛИСА* – намісниця, селянка (весь - село); весела; Василь - прояв Бога Місяця. Василиса Премудра – казкова діва. Василиса – ж. Ярополка Ярославича, кн. новгородського, згад. в XII ст.
ВАРВАРА* – одне з імен вечірньої зорі, тотожна Матері Сва з ВК, Богині кохання і війни, в весільному обряді відповідає "сварці у дворі". Свято – 4 грудня.
ВАТРОСЛАВА – яка славить ватру (вогонь).
ВЕСЕЛКА – яка веселить, від веселки (радуги).

ВЕДАНА, ВІДАНА – яка знає, відає.
ВЕДИСЛАВА – яка славно веде; славить веди.
ВЕЛИМИРА – дуже мирна; та, що "повеліває" миром (людьми).
ВЕЛИСЛАВА – славна величчю.
ВЕНДЕСЛАВА – уславлена венедка, яка славить венедів.
ВЕНЦЕСЛАВА – увінчана славою.
ВЕРБА, ВЕРБАВА – присвячена Вербі - священному дереву.
ВЕРХУСЛАВА – яка має високу славу. Донька князя Всеволода Мстиславича Псковського (1095-1138).
ВЕСЕЛАНА, ВЕСЕЛИНА – весела; яка веселить.
ВЕСНА – присвячена Весні.
ВЕСНЯНА, ВЕСНЯНКА – народжена навесні.
ВИТА, ВИТАНА – яка несе життя; яка вітає.
ВИТОМИРА – яка вітає мир.
ВИТОСЛАВА – славна своєю привітністю; та, що славить життя.
ВИШЕЗОРА – народжена під високими зорями.
ВИШЕНА – вишня; присвячена Всевишньому Богу.
ВИШЕСЛАВА – яка має високу славу. Вишеслава (Вислава); бл.1065 р. - дочка Святослава Ярославича, кн.(за польськими джерелами і Татіщевим).
ВИШНЯ – вишня, божественна.
ВІРА – від "віра"; вірна, правдива.
ВІРОДАНА – яка дає віру.
ВІРОДАРА – яка дарує віру.
ВІРОСЛАВА – яка віру славить.
ВІСТА, ВІСТАНА, ВІСТИНА – вістунка; яка несе вісті.
ВЛАДА, ВЛАДАНА – володарка.
ВЛАДИМИРА, ВОЛОДИМИРА – яка повеліває миром (людом).
ВЛАДИСЛАВА, ВОЛОДИСЛАВА – уславлена володарка.
ВЛАСТЕЛИНА, ВЛАСТА – яка має власть (владу) над людьми. Чеська княгиня X ст. Власта очолювала дружину, що складалася з дівчат-воїнів.
ВЛАСТИМИЛА – яка має милу владу.
ВЛАСТИМИРА – яка має владу над миром.
ВОГНЕДАРА – яка дарує вогонь.
ВОГНЕДАНА – вогнем дана.
ВОГНЕМИРА – вогонь для миру (людей).
ВОГНЕСЛАВА – яка уславлена вогнем.
ВОГНЯНА – вогняна.
ВОЛЕЛЮБА – яка любить волю; волелюбна.
ВОЛЕМИРА – яка прагне миру.
ВОЛЕСЛАВА – яка славить волю.
ВОЛОДАРА – яка подарована влада.
ВОЛОДИМИРА – володарка світу (громади); владою велика.
ВОЛОДИСЛАВА – яка володіє славою; славна владою.

ВОЛЯ – вільна; яка повеліває.
ВРАТИСЛАВА – яка повернула славу.
ВСЕВЕДА – все відає.
ВСЕВИДА – яка все бачить.
ВСЕВОЛОДА – володарка всього; всесильна.
ВСЕЛЮБА – усіма любима.
ВСЕМИЛА – мила всім людям.
ВСЕМИРА – всім мирна, всеохоплююча.
ВСЕСЛАВА – всіма славна. Ім'я дочки Всеволода Велике Гніздо – кн. Володимирівського (1176-1212 рр.)
ВЯЧЕСЛАВА – дуже славна.

Г

ГАЇНА – присвячена гаю.
ГАЛИНА – глина (земля), чиста, освітлена. Можлива тотожність з іменем Олена.
ГАПА – Земля. Богиня Землі у скитів за Геродотом називалася Апі, тотожна грецькій Геї. Похідні слова: ап, гоп, гепнути, гаптувати.
ГАННА* – жінка-рожаниця, народжуюча.
ГАРНОСЛАВА – славна красою.
ГОДИМИРА – народжена в мирну годину; яка годить людям.
ГОРДАНА – горда.
ГОРДИСЛАВА, ГОРДОСЛАВА – горда славою.
ГОРИМИСЛА – яка має високі думки; яка горить думками.
ГОРИСЛАВА – горіти славою, осяяна славою. Друге ім'я Рогніди Рогволодівни, яка, швидше, є мітологічним уособленням Зорі.
ГОРОДИСЛАВА – городити славу, охороняти славу. Ім'я дочки Святослава Всеславовича.
ГОСТИНА, У(Ю)СТИНА – гостинна, та, що приймає гостей.
ГОСТИСЛАВА – яка славить гостей, славна гостя.
ГРАДИМИРА – яка "огороджує" (зберігає, охороняє) мир.
ГРАДИСЛАВА – яка охороняє славу.
ГРАНИСЛАВА – від "грань" (розжарене вугілля) - палаюча слава.
ГРЕМИСЛАВА – яка гримить славою. Ім'я дочки Інгваря Ярославовича.
ГУДИМИРА – яка "гуде для миру"; відома миру (людям).
ГУДИСЛАВА – відома славою.

Д

ДАЛЕБОРА, ДАЛІБОРА – сильна.
ДАЛЕВИДА – передбачлива.
ДАЛЕМИЛА – дуже мила.
ДАЛЕМИРА – дуже мирна.

ДАЛЕСЛАВ – далеко прославлена.

ДАНА, ДАНИЛА – від імені Богині води Дани; втілення жіночого первоначала буття.

ДАНИСЛАВА – дана славою або та, що прославляє Дану-Воду.

ДАРА, ДАРИНА – дарована.

ДАРИСЛАВА – яка дарує славу.

ДАРОМИРА – яка дарує мир; подарована для миру (людей).

ДЕНИСЛАВА – та, що прославляє день; див. **Денниця**.

ДЕННИЦЯ – денна. Ім'я Богині ранкової зорі, що провіщає день.

ДЕРЖИСЛАВА – яка держить славу, володарка слави.

ДЗВЕНИМИРА – яка широко відома в мирі (світі).

ДЗВЕНИСЛАВА – яка дзвенить славою (широко відома своєю славою).

ДЗВІНКА – дзвінка, гучна.

ДИВАНА – дивна, гарна.

ДИВОЗОРА – небесна; народжена на світанку (диво - вранішнє світло, світанкова зоря).

ДІЯНА – дійова.

ДОБРАВА, ДОБРИНА, ДОБРИЦЯ, ДОБРЯНА – добра. Добрава - моравська княжна X ст.

ДОБРОВИТА – яка несе добро.

ДОБРОВІСТА – яка несе добру вість.

ДОБРОГНІВА – "добро" і "огніва" (огонь, гени) – добронароджена. Сестра київського кн. Ярослава Мудрого.

ДОБРОДІЯ – яка робить добро; відома добрими діяннями. Добродія - дочка Мстислава Володимировича, згад. 6630 (1122) р.

ДОБРОЛЮБА – яка добро любить.

ДОБРОМИЛА – добра і мила.

ДОБРОМИРА – добра до миру.

ДОБРОМИСЛА – добра думками.

ДОБРОНІГА – добра і ніжна. Доброніга (бл.1012-1087) - дочка Рогніди і Володимира I.

ДОБРОНРАВА – яка має добрий нрав (вдачу).

ДОБРОСЛАВА – про яку іде добра слава.

ДОЛЕСЛАВА – славна доля.

ДОЛИНА – приналежна Богині Долі; від долини - пониззя (лугу).

ДОЛЯ – від імені Богині Долі, яка уособлює жіночий прояв Місяця, звідси доля – частка Місяця.

ДОЛЯНА – улюблениця Долі.

ДОМНА, ДОМАХА – домова.

ДОМОРАДА, ДОМРАДА – приносить радість в дім.

ДОМОСЛАВА – яка славить дім.

ДОРОТА – дорідна, плодюча, багата.

ДРАГОМИРА – дорога миру, людям. Ім'я матері чеського князя Вячеслава.

ДРАГОСЛАВА – дорога слава.

ДРЕВА – з роду древлян. Древа – дочка отця Богумира, від якої пішов рід древлян (ВК,9а).

ДРЕВОСЛАВА – яка славить дерева або рід древлян.

ДРУЖЕЛЮБА – дружелюбна; яку друзі люблять.

ДУБРАВА, ДУБРОВКА – присвячена діброві. Дубровка, дочка кн. Юрія Всеволодовича (1188-1238).

Ж

ЖАДАНА – бажана (від жадати - хотіти).

ЖАННА* – див. Ганна.

ЖДАНА – очікувана (від ждати - чекати).

ЖДИМИРА – яка чекає мир; на яку чекає мир.

ЖДИСЛАВА – всіма славлена і очікувана.

ЖИВОСИЛА – живуча сила.

ЖИВОСЛАВА – живуча слава.

ЖИТОМИРА – живе для миру.

ЖИТОСЛАВА – живе для слави, яка славить життя.

ЖИТТЄЛЮБА – яка любить життя.

З

ЗАБАВА – та, що бавить, дає відпочинок. В руський билині (галицького циклу) згадується Забава Путятична, яка стала жінкою Соловія Гудимировича.

ЗБЕРИСЛАВА – яка збирає славу.

ЗБИСЛАВА – дуже славна. Збислава - дочка Святополка Ізяславича (1024-1078), ж. Болеслава Кривоустого.

ЗБОРИСЛАВА – яка зборює (виборює) славу.

ЗВЕНИГОРА – дуже дзвінка; весела.

ЗВЕНИСЛАВА – дзвінка славою. Ім'я дочки Всеволода II Ольговича князя київського (1139-1146 рр.).

ЗВЕНИМИРА – дзвінка для миру.

ЗДРАВМИРА – здорова і мирна; яка здравить мир.

ЗДРАВОСЛАВА – здорова і славна.

ЗЕМИСЛАВА – яка славить землю, сім'ю.

ЗИМАВА – дочка Зими; народжена взимку.

ЗІРКА – зірка (небесна).

ЗЛАТА, ЗЛАТАНА – золота.

ЗЛАТОВЛАСА – золотоволоса.

ЗЛАТОДАНА – золотим сонцем дана.

ЗЛАТОДАРА – золотий дарунок.

ЗЛАТОМИРА – яка несе золотий мир.

ЗЛАТОСЛАВА – золотим сонцем уславлена; та, що має золоту (осяйну) славу.
ЗЛАТОУСТА – яка вміє добре говорити.
ЗЛАТОЯРА – епітет Бога Вогню (дослівно "золота і яра").
ЗЛАТОЦВІТА – яка цвіте золотом; золота квітка.
ЗОРЕГЛЯДА – яка бачить зорю (зорі).
ЗОРЕЛАДА – яка ладить із зорями.
ЗОРЕМИЛА – зорям мила; та, що милується зорями.
ЗОРЕМИРА – зоряний мир.
ЗОРЕСЛАВА – яка уславлена зорею.
ЗОРИНА – блискуча, сяюча.
ЗОРЯ, ЗОРЯНА, ЗОРИНА – від слова "зоря". Зоря - Богиня вранішньої зорі згід. у ВК,8(2). Зориня - варіант імені Богині вранішньої зорі, згід. у ВК,7ж.

І

ІВА, ІВАННА, ІВАНКА – життєва; від Ява - світ життя; Іва (золота верба) - дерево життя.
ІЗЯСЛАВА – яка бере (ізимає) славу. Ім'я вихованки князя Володимира Васильковича, згід. у ПВЛ.
ІННА – жінка; іна - інша, потойбічна; юна - молода. Інанна (пор. наше Неня) в шумерів Богиня плодючості, зорі. Йоні (санскрит) - жіноче лоно, протилежне (інше) чоловічому, місце відпочинку, житло.
ІРИНА* – присвячена Ірію (раю) - країна, куди відлітають птахи і душі предків. Ірина, дочка Володаря Ростиславича, згід. 6612 (1104) р. Див. **Ярина, Орина.**

К

КАЗИМИРА – палка, полум'яна, шалена; відома або славна; яка каже миру.
КАЗКА – гарна як казка.
КАЛИНА, КИЛИНА – від назви куща і ягід; символ жіночості й краси.
КАРИНА – від карий - коричневий, кара - покарання. Можливе скорочення від **Катерини**. Богиня скорботи Карина згід. у ВК,8,25 і "Слові".
КАРИСЛАВА – яка сумує за славою.
КАТЕРИНА* – яка вирішує долю людини; означення жіночої сутності, що вмертвляє і народжує. Катраниця - ім'я однієї з русалок. Свято Катерини-Долі припадає на 24 листопада, тотожна Богині Мокоші.
КВІТА, КВІТАНА – квітуча.
КВІТКА – квітка; символ цвітіння і краси.
КВІТОСЛАВА – яка славить квіти; славна (гарна) як квітка.
КОЛОДАРА – подарована сонцем (колом).
КРАСАВА – від слова "краса" - красива.
КРАСИМИРА – яка прикрашає мир (світ).

КРАСНОВИДА – дуже видна.

КРАСНОЛИКА – гарна з лиця.

КРАСНОМИРА – красива миру (людям).

КРАСНОСЛАВА – красою славна.

КРАСУНЯ – вродлива, гарна.

КУПАВА – купавою називають водяну лілею; слово "купавий" означає красивий, гарно вбраний.

Л

ЛАДА – від імені Богині кохання і шлюбу Лади з первісним значенням "мила, люба, кохана".

ЛАДИМИРА, ЛАДОМИРА – людьми (миром) любима.

ЛАДИСЛАВА, ЛАДОСЛАВА – яка прославляє Ладу.

ЛАДОГА – ладна.

ЛАДОЛЮБА – яка любить лад, Бога Лада.

ЛАДОМИЛА – Ладі мила; ладна (гарна) і мила.

ЛАРИСА, ЛАРИСЛАВА* – лоно, вмістилище скарбів (чоловічого насіння, дитини), звідси ларець (скринька).

ЛЕБІДЬ, ЛИБІДЬ – лебідка. Ім'я легендарної княжни, сестри Кия, Щека і Хорива.

ЛЕДА – льодяна, спокійна.

ЛЕЛЯ – на честь Богині кохання; дитина.

ЛЕСЯ – божественна, ласкава.

ЛЕСЛАВА – славна ласкою, коханням.

ЛЛЕЯ, ЛЬОЛЯ – "леліяти" - пестити, викохувати, плекати; виплекана.

ЛЛІЯ – від назви квітки, гарна, ніжна.

ЛУКИНА – від "лук", "луг".

ЛЮБА, ЛЮБАВА – улюбленка, кохана.

ЛЮБИМА, ЛЮБИНА – любима.

ЛЮБИСЛАВА, ЛЮБОСЛАВА – яку люблять і славлять.

ЛЮБОВ – любов, кохання, бажання.

ЛЮБОДАРА – яка дарує любов; дарунок любові.

ЛЮБОЗОРА – яка любить зорі; люба, приємна на вигляд.

ЛЮБОМИЛА – люба й мила.

ЛЮБОМИРА – яка любить мир.

ЛЮБОРАДА – бажана, любима; яка любові радіє.

ЛЮБОСЛАВА – яка любить славу.

ЛЮБОЯРА – яка яро любить.

ЛЮДИСЛАВА, ЛЮДОСЛАВА – уславлена людьми.

ЛЮДМИЛА – людям мила.

ЛЮДОМИРА – яка приносить людям мир; мирна з людьми.

М

МАВКА – присвячена мавці.

МАЇНА, МАЯ – народжена в травні, коли розпускаються листя і маються предки.

МАЛУНЯ, МАЛУША – маленька. Малуша - ім'я наложниці кн. Святослава і матері кн. Володимира.

МАЛЬВА – від назви квітки – пишна, рум'яна.

МАРЕНА, МАРИНА – водяна, морська; уособлення жіночої сутності. Жіноча пара Купалі.

МАРИСЯ, МАРУСЯ – див. **Марена**.

МАРОСЛАВА, МАРОША – присвячена Марі, осінньому прояву Матері-Землі.

МЕДОРАДА – приємна як мед.

МЕЖИМИРА – яка утримує мир поміж людей.

МЕЖИСЛАВА – яка перебуває у славі.

МЕЧИСЛАВА – від метати (кидати) жереб на славу: який ворожить.

МИ(І)ЛАДА – мила, мила Ладі.

МИЛАВА, МИЛАНА, МИЛАНЯ, МИЛЕНА, МИЛИЦЯ – мила.

МИЛОВАНА – милована.

МИЛОВИДА – мила з виду.

МИЛОГОСТА – мила для гостей; мила гостя.

МИЛОДАРА – яка дарує милість.

МИЛОМИРА – мила миру.

МИЛОРАДА – мила і якій всі радіють.

МИЛОСЛАВА – мила і славна.

МИРА, МИРАНА, МИРЕНА, МИРИНА – яка примирює; мирна. Мирна - болгарська царівна X ст.

МИРОГОСТА – мирна гостя.

МИРОЛЮБА – яка любить мир; улюблениця народу (миру).

МИРОСЛАВА – яка славить мир; уславлена миром (людьми).

МИХАЙЛИНА* – від чоловічого **Михайло**.

МЛАДА, МЛАДЕНА – молода, юна.

МОЛИБОГА – яка молиться до Бога.

МОКРИНА – мокра, волога - жіночий першопочаток.

МСТИСЛАВА – мостити славою, платити взаємністю.

МУДРОЛЮБА – яка любить мудрість.

МУДРОСЛАВА – уславлена мудрістю.

Н

НАДІЯ – надійна, міцна, добросовісна.

НАЗАРА – Нова Зоря. Відповідає чоловічому імені Назар. У багатьох народів ім'я пов'язане із "зором". Це відповідає образу Сонця, як оку Бога, що сходить на Зорі.

НАТАЛЯ* – та що народжує, від "гнати".

НОВОМИРА – який прийшов в новий мир.

НОВОСЛАВА – яка славить нове.

НІЖАНА – ніжна.

О

ОБАВА – чарівниця, спокусниця.

ОГНЯНА – вогняна.

ОДАРКА – одарована; див. **Дарина**.

ОКСАНА – окошена, оксамитова. Або та, що скошує - один і з проявів Макоші – місячної коси, що жне чоловічий колос для запліднення. Свято - 24 січня.

ОЛЕСЯ, ОЛИСАВА – див. **Леся**. Олисава - ім'я жінки Ізяслава Ярославовича, згад. в літописах у др. пол. XI ст.

ОЛЕНА, ОЛЯНА – священна, божественна; присвячена Оленю - священній тварині і міфологічно відноситься до місячної сутності (порівнюють з грецькою Богинею Місяця Селеною). Можлива тотожність імені до **Галина, Долина**.

ОЛЬГА – священна, божественна. Ім'я матері кн. Святослава Великого.

ОРИМИРА – яка освітлює мир.

ОРИНА – плодюча, сильна; див. **Ярина**.

ОРИСЛАВА, ОРИСЯ – яка прославляє Ора (Яра); яра слава.

ОРІАНА, ОРІЯНА – орійка, оріянська жінка.

ОРЛИНА – орлина, донька орла.

ОСТРОМИРА – "гострий" (розумний, сильний) мир.

ОСМОМИСЛА – розумна, мислителька.

П

ПАВА – гарна, жінка, яка має гордиву постать.

ПАВЛА, ПАВЛІНА – велика; повелителька, володарка.

ПАЛАЖКА, ПАЛАГНА, ПАЛАГА – яка народжує (від пологи, положатися); з тим же значенням: та, що дає палаючий (той, що палахкотить) вогонь (зародок Сонця).

ПЕРЕДСЛАВА, ПРЕДСЛАВА – яку випереджає слава; відома своєю славою. Ім'я руських княгинь: Предслави Ігорівни, Предслави Святославівни та ін.

ПЕРЕМИСЛА – яка добре мислить, розумна.

ПЕРЕСВІТА – найбільш світла.

ПЕРЕСЛАВА, ПРЕСЛАВА – найбільш славна.

ПЕРЕЯРА – найбільш яра: потужна, збуджена, плодюча, весняна.
ПЕРЕЯСЛАВА – яка перейняла славу. Донька галицького кн. Данила Романовича (1201-1264) і друж. польського кн. Земовита Конрадовича.
ПЕРУНИЦЯ – присвячена Перуну та його блискаці.
ПЕСТИНА – від "пестити" - ласкати.
ПОЛЕВА, ПОЛЯНА, ПОЛІНА – польова. Полева - донька отця Богумира, від якої пішов рід полян (ВК,9а).
ПРАВДОЛЮБА – яка любить правду, правдива.
ПРАВОМИРА – яка правує миром (світом і людьми).
ПРАВОСЛАВА – яка славить світ Прави.
ПРЕДИСЛАВА, ПРЕДСЛАВА – яка випереджає славу.
ПРЕКРАСА, ПРИКРАСА – дуже красива. Наче це було первісне ім'я княгині Ольги.
ПРЕМИСЛАВА (ПРЯМИСЛАВА) – яка приймає славу чи яка добре мислить. Ім'я доньки Володимира I та Рогнеди, угорська герцогиня.
ПРИБИСЛАВА – яка прибирає (бере) славу. Жінка поморського князя Ратибора.
ПУТИМИРА – яка має мирний шлях.
ПУТИСЛАВА – яка має шлях слави.

Р

РАДА, РАДАНА – порадниця; радісна. Рада - дружинниця чеської княгині Власти.
РАДИСЛАВА, РАДОСЛАВА – яка славить радість.
РАДИМИЛА, РАДМИЛА – радісна і мила; рада милуватися.
РАДИМИРА, РАДМИРА, РАДОМИРА – яка радує мир (народ).
РАДОВАНА – яка радує.
РАДОГОСТА – яка рада гостям; радісна гостя.
РАДОСВІТА – яка радіє світлу; світла, радісна.
РАДОСЛАВА – яка радіє славі.
РАДОСТА, РАДОСТИНА – радість.
РАЇСА, РАЯ, РАЇНА* – райська, сонячна, царська.
РАТИМИРА – яка береться за мир.
РАТИСЛАВА – яка уславлює рать.
РІДНОВІРА – яка по рідному вірить.
РОГНІДА – рожаниця. Ім'я дочки Полоцького кн. Рогволода, яка була першою дружиною Володимира I. Ім'я може позначати Зорю.
РОДИМИРА, РОДОМИРА – родюча; мирний рід.
РОДИСЛАВА, РОДОСЛАВА – славного роду.
РОДОЛАДА – яка ладить Род.
РОДОМИЛА – мила родові.
РОДОМИСЛА – яка мислить (дбає) про рід.

РОДОСВІТА – народжена світлом; світлого роду.

РОЖАНА, РОЖЕНА, РОЖДЕНА – народжена, яка народжує.

РОМАНА, РАМЕНА – сонячна; пор. рама віконна, рамено, ремінь - утворення хреста (символ сонця); рахмани - блаженні люди, що живуть у сонячній країні.

РОСА, РОСАВА РОСАНА, РОСИНА – росяна, свіжа, освячена росою.

РОСЛАВА – див. **Родослава, Ростислава.**

РОСТИМИРА – яка росте для миру.

РОСТИСЛАВА – яка росте у славі.

РУЖАНА, РУЖЕНА – рум'яна; від назви квітки.

РУСАВА, РУСАНА, РУСЯ – русява, світлокоса.

РУСИСЛАВА – яка славить Русь.

РУСЛАНА – рус (назва народу) і лан (земля).

РУТА – священна квітка; руда, червона; рута-м'ята використовується в жіночих чарах.

С

СВІТАНА – світанкова.

СВІТИСЛАВА – світиться славою.

СВІТЛАНА – світла.

СВІТЛОГОРА – світлочола (світла вгорі).

СВІТОВИДА – присвячена Світовиду - Богу Праві і Яві; яка видить (бачить) світ.

СВІТОГОРА – світлочола.

СВІТОДАРА – яка світлом дарована.

СВІТОЗАРА – яка "озаряє" світлом; озорена світлом.

СВІТОЛИКА – яка має світле лико.

СВІТОЛЮБА – яка любить світ (світло).

СВІТОМИРА – яка несе світ в мир (для народу).

СВІТОСЛАВА – яка славить світ.

СВІТОЯРА – яре (весняне) світло.

СВОБОДА – свобода, воля. Ім'я княгині, жінки Володимира Ігоревича (обвінчалися в 1187 р.).

СВОБОДАНА – яка дає свободу, волю.

СВЯТОГОРА – освячена згори.

СВЯТОДАРА – яка дарує свято; святий дарунок.

СВЯТОЗАРА – освячена зорями.

СВЯТОЛЮБА – яка шанує святість, любить свята.

СВЯТОСЛАВА – свята слава; славна святістю.

СВЯТОЯРА – яка має святу ярість.

СЕВЕРИНА – сувора; належна до сіверян - північно-руського народу.

СЕЛЕНА – селянка; місячна – символ селян.

СЕМИБОРА – яка поборює сімох.

СЕМИРАДА – семикратна радість; яка дає сім порад (мудра, розумна).
СЕРЕБРИНА – срібляна.
СИЛЕНА – сильна, мужня.
СИНЕЗОРА – синьоока.
СІЯНА – яка сяє.
СЛАВА, СЛАВУНА, СЛАВЕНА, СЛАВИНА, СЛАВЯНА, СЛОВЕНА – славна, слов'янка. Славунa (Слава) - жінка праотця Богумира, родоначальника слов'янських племен (ВК,8).
СЛАВІРА – слов'янської віри
СЛАВОЛЮБА – яка любить славу.
СЛАВОМИЛА – для слави мила.
СЛАВМИРА, СЛАВОМИРА – яку прославляє мир (народ).
СЛОБОДАНА – вільна, яка відійшла на слободу (свободу).
СНІЖАНА, СНІЖИНА – сніжна, прозора, чиста.
СБИСЛАВА, СОБИ(І)СЛАВА – яка дбає про славу; прославляє себе. Сбислава - донька Святополка Ізяславича (1050-1133), вел. кн. київського. (1093-1113); Собислава (нар.1184) - донька кн. Всеволода Юрьевича (1154-1212).
СОНЦЕДАРА – Сонцем дарована.
СОНЦЕСЛАВА – яка славить Сонце.
СТАНА – стійка.
СТАНИМИРА – дбає про встановлення миру.
СТАНИСЛАВА – яка зміцнює славу; постійно славетна.
СТОЖАРА – надзвичайно "гаряча" (сильна); народжена під сузір'ям Стожари.
СТОЯНА – стійка.
СУДИМИРА – яка роздумує (складає судження) про мир.
СУДИСЛАВА – яка роздумує (складає судження) про славу.
СУМИРА – дуже мирна (спокійна).

Т

ТАЇНА – таємнича.
ТЕТЯНА* – у замовляннях ототожнюється із Землею.
ТВЕРДИМИРА – твердий (міцний) мир; яка утверджує мир.
ТВЕРДИСЛАВА, ТВЕРДОСЛАВА – твердо (міцну) славу має.
ТВОРИЛАДА – яка створює лад (спокій) .
ТВОРИМИРА – яка створює мир.
ТВОРИСЛАВА – яка створює славу; створена на славу.
ТИХОМИРА – тихий мир; спокійна.
ТОМИЛА – мила, яка утомлює.
ТОМАРА – яка примирює, томить.
ТОМИСЛАВА – утомлена славою або та, що славить дім (домашня), де відпочивають від втоми.

ТРИМИРА – три мири, єдність трьох вимірів (світів: Прави, Яви і Нави).
ТРОЯНА – присвячена трійці.

У

УМИЛА – мила. Дочка новгородського князя Гостомисла Буривоїча, була видана за Годослава, мати Рюрика.

УЛІТА – кудрява, від юлити (крутитись), улітка (равлик), юла - дзига. Дочка боярина Кучки, засновника села Кучково, жінка володимирівського кн. Андрія Бголюбського (1111-1174). Див. ще **Юля**.

УЛЯНА – див. **Олена**.

Х

ХВАЛИБОГА – яка хвалить Бога.

ХВАЛИМИРА – яка хвалить мир (народ).

ХВАЛИНА – похвальна.

ХОТИНА, ХОТЯНА – від хотіти (бажати) - бажана дитина.

ХРАНИМИРА – яка оберігає мир; хранителька.

ХРАНИСЛАВА – яка оберігає славу.

ХРИСТИНА, ХРИСТЯ – від хреста - символа сонця або місяця.

Ц

ЦВІТА, ЦВІТАВА, ЦВІТАНА – від "цвісти" - квітуча.

ЦВІТОСЛАВА – красою (цвітом) славна.

Ч

ЧАЙКА – від назви птаха - легка, швидка.

ЧАРУНЯ – чаруюча.

ЧЕСТИМИЛА – якій мила честь.

ЧЕСТИМИРА – чесна в мирі (серед люду).

ЧЕСТИСЛАВА, ЧЕСЛАВА – яка цінує славу; яка славить честь.

Щ

ЩАСТИМИРА – щастя для людей; яка ошчасливлює.

ЩАСТИСЛАВА – обдарована щастям.

ЩЕДРОГОСТА – щедра гостя; щедра для гостей.

ЩЕДРОМИРА – щедра для людей (миру).

ЩЕДРОСЛАВА – уславлена щедрістю.

Ю

ЮЛЯ – кудрява, від юлити (крутитися, викручуватися), юла - дзига.

Я

ЯВА – сутність життя.

ЯВДОХА – Яв і Дух: дух яви; одухотворена. Свято - 1 березня.

ЯВОРИНА – від дерева явір (дерево життя).

ЯЛИНА – священна - від назви священного вічнозеленого дерева.

ЯНА, ЯНКА – див. **Іванна, Анна**. Яна - донька Всеволода Ярославича (1030-1093) - вел. кн. київського (1077).

ЯРА, ЯРИНА* – плодюча, сильна. Ярина - дочка кн. Володимира Святославовича.

ЯРОМИЛА – дуже мила.

ЯРОМИРА – весняний мир (світ); народжена весною.

ЯРОМИСЛА – жваво мисляча.

ЯРОСВІТА – яка дає ярий світ.

ЯРОСЛАВА – ушавлена Ярилом.

ЯРУНЯ – життєстверджуюча.

ЯСНА – світла, гарна; від імені Богині, згад. у ВК,7в.

ЯСНОВИДА – яка ясновидить.

ЯСНОГОРА – "ясна гора", яка просвітлює.

ЯСНОЗОРА – яка має ясний зір; ясна зоря.

ЯСНОСЛАВА – ясна і славна.

ПОЯСНЕННЯ ІМЕН

Володимир

Серед слов'янських імен досить поширене ім'я Володимир. Це ім'я було найбільш уживане серед Рюриковичів. Первісно, як вважають дослідники, воно означало "Владою великий", а згодом, коли компонент *мир* став асоціюватися зі словом "світ", почало тлумачитися як "Володар світу". [4, 48]. Крім цього, компонент *мир* у слов'янських мовах має значення "громада". [2, 192].

Степан Наливайко вважає, що компонент *мир* у деяких слов'янських мовах видозмінився на *мил* і став пов'язуватися з поняттям "милий", "любий", а також "любов", "кохання".

Крім сказаного, С. Наливайко доводить, що компонент *мир* у слов'янських мовах споріднений з індоіранським Богом Сонця і Мирного Договору Мітрою, який мав важливу функцію об'єднувати людей у громаду (село). [2, 196].

У народознавця В. Скуратівського зустрічаємо назву осінньо-зимового Сонця Мир. У цей період світило стає мирним, спокійним, воно наближається до смерті, стає ближче до Землі. За давньою вірою старе сонце повинно вмерти, а на Різдво з'являється нове. Померле Сонце йде до лона Матері-Землі, а нове народжується Землею. Тому й померлих людей кладуть у Землю, як насіння, в надії воскресіння із мертвих.

Простежується зв'язок між українським Миром і Мітрою. В українському варіанті випадає літера "т", бо вона є приставкою до частини "ра". В єгипетській міфології Ра є Богом Сонця. Ця частка досить поширена серед українських слів: ранок, рай, роса, рама. Поєднання компонентів "ра" і "т" утворює в деяких арійських мовах слово на позначення землі – "тера" (територія), що пов'язано з українським "трава", "дрова", рос. тропа.

Можливе відокремлення й іншої складової – "ма", що більше вказує на материнську (слово наближене до "Митра") сутність – "мама", "мати". Поєднання "ма" і "ра" утворює слово Мара – Богиня смерті (море). У міфології Мара може виступати матір'ю Сонця.

Таке складне поєднання окремих частин сприяло утворенню багатьох похідних слів і, відповідно, дало різне тлумачення іменам. У словнику в складних випадках подаються кілька варіантів, що пояснюють значення імені.

Щодо компонента *Волод-* в імені Володимир, то С. Наливайко пов'язує його з іншим Богом ведичного пантеону – Варуною, наділеного надзвичайно широкою функцією і величною могутністю. Його називають царем богів і людей, опорою землі і неба, владикою атмосферних вод, рік, морів та океанів. Однією з істотних функцій Варуни є нагляд за дотриманням світопорядку, так званої ріти (слов'янське лад).

Разом із Мітрою Варуна втілює магіко-юридичну функцію племінного ватажка. "Рігведа" – найдавніша писемна пам'ятка арійства – фіксує складне ім'я Варунамітра або Мітраваруна. У цьому імені якраз і відбита двоїста структура світу. Два божества протиставляються одне одному, як темний і світлий, нічний і денний, вода і вогонь, місяць і сонце. Це дає підстави стверджувати, що це сполучення імені відображує найпростішу і найдавнішу модель світу, де Варуна уособлює земний світ, а Мітра – небесний. [2, 195].

"Тож якщо пов'язувати ім'я Варунамітра зі слов'янським Володимир, – робить висновок Наливайко, – то можна припустити тотожність компонентів *Варуна* й *Волод-*, *Мітра* й *мир*, причому тотожність не тільки фонетичну, але, найголовніше, тотожність етимологічну. А це означає, що ці компоненти мусять мати спільне походження і однакове значення." [2, 196].

Звичайно, не слід відкидати при поясненні цього складного імені компонентів, які можуть дати інші пояснення: Вол – священна тварина, Велес – Бог, який мав зображення вола. Велес, як Бог нижнього світу, якраз і є "володарем миру", і охоронцем спокою.

Міфологічно князь Володимир Великий має позначати Сонце, що заходить. На Триглаві (символі князя Володимира) яйце знаходиться в нижній частині, що й означає осінній або вечірній період. На яйці можна також побачити образ "овена" або "тура". В билинах герой Добриня (уособлення Сонця) був обернений у тура (олень). [1, 38]. На скельному рельєфі святилища біля с. Буша на Вінниччині олень є символом Сонця, що заходить. [3]. Друга частина імені "димир" відповідна імені Дмитро (див. нижче), що також символізує нижній світ.

Всі ці ознаки підтверджують тотожність Володимира з Богом Велесом (Волосом) або Сонцем, що заходить у нижній світ і виступає його володарем.

Література:

1. Жуйкова М. Номінація смерті та архаїчне мислення // Студії з інтегральної культурології. – Вип. I: Thonatos. – Львів, 1996. – С. 28 – 62.
2. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.

3. Пашник С.Д. Святилище біля села Буша. – www.svit.in.ua/sva/mib.

4. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. –336 с.

Ганна, Жанна, Анна, Гнат, Наталя, Іван, Іванна, Ян, Яна

В руській мові поширені слова, пов'язані з *гонінням*: *гнати*, *поганяти*, *гонець* зі значенням відгалуження від чогось більш вагомого. Сюди можна віднести і *ганок* – відокремлення від хати. Молоді паростки, що виходять (відходять) від зерна, покладеного в землю, чи від рослини ми називаємо *пагонами*. Звідси й *поганий* – негарний, несформований. Є звичай новонароджену дитину називати *поганою*, щоб не зурочити.

Інші слова зі складовою *гн-*, *ган-*, *гнат-* тощо мають значення насильницької смерті: *гинути*, *загинути*; умертвіння: *гнити*, *загнивати*, *гній*; утиску: *відганяти*, *гнитити*, *гніт*. *Гніт* означає також тліюче (*пригнічене*) вогнище, звідси й назва шнура в лампаді, свічі чи вибуховій речовині. "Пригнітити" вогнище значить пригасити його.

Також зазначимо, що людина чи рослина при пораненні *згинаються*. В давні часи наші предки застосовували обряд поховання у *зігнутому* вигляді. Вважалося, що таким чином покійник приймає позу дитини в утробі матері. В даному випадку померлого кладуть до лона Матері-Землі, як зерно, яке повинно було дати сходи-пагони – заново народитися.

Дослідниця М. Жуйкова зазначає, що ненароджена дитина і покійник однаково належали до потойбічного світу. Для дитини перехід до цього світу був пов'язаний з процесом випрямлення тіла, для мерця навпаки: входження до потойбіччя супроводжується згинанням тіла. Прямизна виявлялася ознакою життя, а кривизна – ознакою смерті. [1, 29].

Сонце, яке заходить за Землю, ніби вмирає, а при сходженні із Землі – народжується. Земля його (як і пагін) наче виштовхує, *виганяє* зі свого лона на гору (*гнати* в гору). Так і жінка, народжуючи дитину, теж її *відганяє*, відокремлює від себе. Оскільки літера "г" при чергуванні переходить в "ж" (наприклад, гнати – жону), можна стверджувати, що *жінка*, *рожаниця* та інші слова з складовою "жн" мають спільні витoki зі звукосполученням *гн-*. "Рожаниця" можна пояснити, як "та що *виганяє Ра-сонце*".

Вихід і вхід до лона Матері-Землі позначається одним поняттям, що набуває протилежної семантики. Так, *женці* – ті що *жнуть* колосся, умертвляють рослину під час *жнив*. В слові *жати* "н" випадає, що

наближує його до *життя, жити*. Тому *жінка* трактується як "та, що дає життя".

Згадаємо також, що жінку, яка носить дитину, називають вагітною ("н" випадає), посудина для миття – *вагани*. В латинській мові *vagina* означає *пихва* (жіноча) або *оболонка*, шкаралупа, що відноситься до жіночого лона. "Ганьбити" означає також мати статеві зносини без вінчання, зганьбити – згвалтувати. Парування тварин називається "гін".

Свято Ганни ми відзначаємо 9 грудня. Це час ушанування зимової сутності жінки-матері (Землі). Саме взимку природа гине, вмирає і Сонце. Але після загибелі з волі Божої відбувається відродження – ми зустрічаємо Різдво нового Сонця, яке з набуттям сили оновить природу.

Підсумовуючи вищезгадане, ми можемо зазначити, що ім'я *Ганна, Жанна* можуть означати *жінка, рожаниця, народжуюча*. *Гнат* – народжений, родючий; жонатий, тліючий. Близьким до народження залишається і частина імені "нат", що перейшло в ім'я Наталя, яку пов'язують із родами.

Ім'я *Яна* іноді ототожнюють із зменшенням від *Ганна*. Одночасно такі чоловічі імена як *Ян* (фр. *Жан*) вважають тотожними *Івану*. [3, 112]. Частина *ів-, єв-* може позначати життєву функцію, наприклад, в слові *Ява* – світ життя чи *Іва* – дерево життя. Приставка до грецьких слів *єв-* перекладається як *добре*. Іноді ця частина може замінюватися на *о-*, наприклад: таке ім'я як *Євген* (добренороджений) можна перекласти на руське *Огень, Іоан* – варіант *Івана*. Друга частина *-ан* аналогічна до кореня *ган*, як і для імені *Ганна* є варіант *Анна*. Німецький відповідник *Івана* – *Йоган* або *Ганс* чітко вказують на спорідненість з Вогнем, як зародком Сонця. Новонароджена дитина, яка не покинула хату, також ототожнюється з вогнем. Індолог С.Наливайко каже, що в санскриті "молодий", "юний" якраз і буде "юван". [2, 98]. З цього можна зробити висновок, що *Іван* (Ваня) може позначати фалічний символ, чоловічу силу, а разом із тим і правителя – *бана*.

Також зазначимо, що це ім'я може бути пов'язаним із Зорею (пор. шумерська Богиня Інанна-Іванна). Латинська форма *Joanna* дуже нагадує *Йоні* (санскр. *योनि*) – санскритський термін, що часто використовується для позначення пихви, це відповідно наше *Яна*.

У рівнинній шотландській, надвечір'я – це *even*, чи англ. *evening*, що також буде ототожнюватися із запаленням вечірнього вогню. Це й відбувається на свято Купала, тому приставка *Іван Купала* цілком себе виправдовує.

Література:

1. Жуйкова М. Номінація смерті та архаїчне мислення // Студії з інтегральної культурології. – Вип. I: Thanatos. – Львів, 1996. – С. 28 – 62.
2. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.
3. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.

Катерина, Ярина (Яра), Ірина

Ім'я Катерина пов'язане з долею. Перша частина слова "ката" означає "котитися", тобто доля котиться за Божим законом. Друга частина "рина" може означати "ірій". Все слово можна пояснити, як "котитися до ірію (раю)". Тобто, це людська доля, яка викочується із раю і скочується до раю.

Це ім'я можна пояснити як "жінка, що народжує", адже це проходить через катування (муки). Слово "кат" – мучитель долі; каторга місце покарання. Літера "т" може замінюватися на "с" (лат. "th"), що проявлено в зменшеній формі імені "Кася". У цьому випадку можна прочитати "косарина", звідси й косар – той що умертвляє рослину.

Друга частина може виступати самостійним іменем – Ярина чи Ірина, яке пояснюємо як кров, яка проливається під час родів, або символізує битву за народження. Це у міфології може бути ранкове пролиття Червоної Зорі, що символізує народження Сонця. Словом "окотилася" називають пологи кози. А та, в свою чергу, виступає місячним образом, що пов'язаний з потойбічним світом, як і кіт – символ темних сил.

У варіанті імені Катрена, не складно побачити слово "ядрена", тобто запліднена. Так само слово "ярина" означає сходи, або посіви ярих культур [1, 1424]. А яринцем називають чоловічий статевий орган [2, 203].

Шухевич В. описуючи гуцульські звичаї повідомляє щодо поліжниці (породіллі): "невільно їй до часу виводу даліше як на 35 кроків відходити від хати, аби не занечистила поля, на яке вона ще *некашерна*, ступила би" [3, 21]. Тобто *некашерна* можна розуміти як незапліднена, а кашерна (пор. Касарина), має бути запліднена. На свято Катерини обов'язковим атрибутом є каша (Кася), яку насипали в миску й шли на двір кликати судженого на вечерю [4, 153].

Олександр Виженко повідомляє, що раніше, щоб заманити хлопців на свою вулицю, дівчата виконували магічно-ритуальну дію – закопували посеред вулиці горщик з кашею.

*Дівки чаровниці,
Закопали горщик каші*

*Посеред вулиці.
Закопали горщик каші
Ще й ракові клешні,
Щоб ходили парубки
Далекі й тутешні.*

Дівчата вірили, що після цього хлопці ходитимуть саме до них, а не на якусь іншу вулицю, до інших дівчат.

Горщик з кашею – певний символ, він означає готовність дівчини у парі з обранцем "готувати" вариво спільної долі. Справа чоловіка – помішувати кашу. [2, 122].

Такі слова як кошара (хлів), касарня (казарма), кі(о)ш означають зборище людей (тварин) в приміщенні або загородженому місці, що може бути порівняно із кашею в горщику, тобто вмістилищем, лоном. Аналогічно церковне приміщення також ототожнюється з лоном.

Катерина може виступати аналогом Долі-Макоші і відповідає за жіночі потреби. Катерина-Доля або тче нитку життя, або може її обрізати серпом-косою. Тому можна сказати, що народний образ Смерті з косою має відношення до Катерини. За народним календарем святкують Катерину-Долю 24 листопада.

(Є)Катерина за іменем і ознаками схожа на Гекату (гр. *Некате*, дав.-гр. *Εκάτη*). Словник античної мітології визначає її у найдавнішу епоху як богиню Місяця, пізніше богиня чаклунства, володарка всіх страховищ і примар. Її культ перейшов до греків від тракійців. Геката дарує мудрість на народних зборах, щастя на війні, багату здобич на полюванні тощо. Культ Гекати як богині підземного царства зливається з культом Персефони. Як і Артеміду, її вважали володаркою звірів, покровителькою мисливців. У культурі Гекати знаходимо риси місячного божества, тому вона іноді ототожнювалась із Селеною. Зображення Гекати були в Атенах біля кожного будинку. Вона поставала високою жінкою з двома смолоскипами в руках, іноді у вигляді трьох жінок, з'єднаних спинами. На фризі Пергамського вівтаря Геката триголова й шестирука, озброєна смолоскипом, мечем та списом. На думку Клеомеда, потрійне обличчя Гекати означало три форми місячного диска. За Сервієм, це увінчана трояндами лагідноока богиня пологів Люцина, богиня полювання Артеміда і Геката, яка визначає смертним останню годину. [див.5, 74-75].

Як бачимо, Геката цілком відповідає образу Богині Долі, і за ознаками має перерізати місячним серпом нитку життя людини, бо відповідає за смерть. Але у триєдності з іншими богинями нагадує трьох божественних прях, таких як Норни, Мойри чи Парки.

Підтвердження зв'язку Катерини-Гекати з Мокошею знаходимо в давньоруському повчанні проти язичництва – "Слово об идолах" (повна назва " Слово святого Григорья, изобретено в тольцех о том, како първое погани суще языци кланялися идолом и требы им клали, то и ныне творят ", відомо 4 списки з XIVст. по XVII ст. В повчанні засуджується наступне: "Иже от первенець лаконьская требищная кровь, просашаемая ранами то их епитемья, и тою мажють Екатию богыню, сию же девоу творять и Мокошь чтоуть". Так як це компіляція на працю константинопольського архієпископа Григорія Богослова (IV ст.), то швидше він засуджував давньогрецьких богів, а вже руські христосівці додали відповідник з нашої мітології, тому Богиню Єкатию порівняли з Мокошею.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
2. Виженко О. Україна кохання. Фольклорне дослідження. – К.: Деркул, 2005. – 280 с.
3. Маєрчик М. Ритуали родинного циклу крізь призму моделі переходу // Студії з інтегральної культурології. Ритуал. – № 2. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – С. 18–31.
4. Скуратівський В.Т. Місяцелік: Укр. нар. календар. – К.: Мистецтво, 1992. – 208 с.
5. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І.Л., Пономарів О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. – 312с.

Константин, Костянтин, Коснятин, Кость

Коли ми називаємо дитину іменем Костянтин, то нам, за допомогою різних навіювань меншовартості, приходять на думку згадки про римських і візантійських імператорів, і забуваємо, що багато визначних людей Русі мали таке ж або подібне до нього ім'я.

Легше всього нашим вітчизняним дослідникам виявилось пояснити це ім'я латинським походженням: *constans* (род. *constantis*) – постійний, стійкий. [4, 69]. Ми доведемо, що й рідною мовою, ми також прийдемо до того ж висновку.

Розкладемо ім'я на частини: *кон-стан-тин*. Всі три слова виявляються є нашими рідними і зрозумілими. Як же треба пояснювати ім'я *Константин*, або *Костянтин*? "Кон" – це теж саме, що й "за-кон" або "канон" – встановлене правило; "стан" – він і є стан, тобто устійнити; "тин" – огорожа; разом – закон, що є устійненим і під охороною. Константин – це той, хто устійнює і охороняє закон. Наше значення тотожне латинському (в додаток: константа – постійна величина, конституція – основний закон). [5]. Цим підтвердимо думку

деяких дослідників, що етруски, які населяли Апеннінський п-ов, були нашими родичами.

Костянтин, навіть при тому, що носове "н" випадає, має теж значення, бо наше слово "кость" може бути символом основи і постійності. На прадавніх святилищах і могилах предків *тин* викладали у вигляді рогів Велеса, які звичайно є кістяні. (Про іншу "кісточку" дивіться нижче).

Подамо первинне значення імені Константин. Кон – це є кінь (конь), ласкаво його кличуть "кось-кось", "кося". [1]. Конем в переносному значенні називають чоловічий статевий орган. Сонячне божество, як яйце-насіння, їздить на коні або човні з кониками. [3, 116]. Таким же є і князь (так само конунг, хан-кан) – той, що їздить на коні, але й той, що створює закони і стоїть на охороні їх дотримання. Згадаймо як в "Слові о полку Ігоревім" дорікають: "Всеслав князь людем судяще, князем гради рядяще, а сам в ноч волком рискаше..."

Після денного роз'їзду у військових справах коня-прутня ставлять у стайні – жіноче лоно [2]. Звичайно, коли кінь став "кісточкою", інакше не поставиться. Тобто твориться закон Божий – поєднання чоловічого і жіночого начала, а такий стан охороняється.

Підтвердженням наведеним прикладам є символ нашого державного герба – Триглава. Два крайніх зуба з нижньою частиною є символом жіночого лона (черева, чаші) і нагадують стайні (пор. жіночий стан, і стан – місце тимчасового розташування). А середній зуб у вигляді булави або списа (копія), як чоловічий прутень входить до черева. Тобто, якщо чоловік знаходить жінку, він є постійним, устійненим (устайненим). Всі шукають Чашу Граалю і Спис Долі, а вони знаходяться на нашому гербі. А коли ці два знаряддя поєднані, то це означає, що ми матимемо стійке і під охороною Бога життя, а Рід наш буде множитися, процвітати і мати Щастя (Щ).

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
2. Ігнатенко І. Чоловіче тіло у традиційній культурі українців. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 224 с.
3. Пашник С.Д. Духовне значення Хортиці // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Основи теорії військової справи та бойових мистецтв", м. Запоріжжя, 20 квітня 2007 р. – Запоріжжя, 2007. – 112-128.
4. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
5. Словник іншомовних слів / За ред. О.С.Мельничука. – К.: Гол. ред. УРЕ, 1975. – 776 с.

Пан, Панас, Танас

В русинів, як і в інших слов'янських народів, слово "пан" вживається для означення поміщика, шляхтича, вельможі, і взагалі тих, хто займав привілейоване становище в суспільстві, належав до забезпечених верств населення, інтелігенції. Також слово "пан" – це ввічлива форма звернення або називання стосовно осіб чоловічої статі, жінок, відповідно, називають "пані".

У литовців слово "пан" набуває форми "понас". Грецьке "пан" використовується в значенні "все". У санскриті це слово означає "достойний", "досконалий", "вартісний", а також "п'ять". Грецьке "пенте" теж означає "п'ять". А пентаграма – це фігура, що являє собою правильний п'ятикутник, на сторонах якого побудовано однакові рівнобедрені трикутники. Пентаграма використовується як один із магічних знаків.

"Великопольська хроніка" наводить легенду, де Пан є прабатько паннонців (співпадає з сучасною Угорщиною). Його синами були Лех, Рус і Чех. [1, 52]. Панонія за цією легендою є прабатьківщиною слов'ян, але історично це не підтверджено.

Пан – один із стародавніх Богів у давньогрецькій міфології. Він був Богом лісу, Богом пастухів, охоронцем стад, а пізніше стає Богом-покровителем усієї природи. Пан зображався як напівлюдина – напівцап. Пенторама за своєю формою нагадує цапа, а також перевернуту літеру "А", яка зображалась на позначення вогню – агні (ягня - жертвна тварина).

Українська гра, коли людині зав'язують очі й вона має ловити інших гравців, називається Панас.

На нашу думку, слова і частки "тан", "тин" та ін. аналогічна до "пан". Вона зустрічається в словах танець – ритуальні рухи, тин – огорожа, тан – битва, отин – старослов'янське на означення отця, батька.

Імена **Пан**, **Панас** ми можуть означати людину, яка всім володіє. А **Танас** в додаток може означати захисника, охоронця.

Література:

1. "Великая хроника" о Польше, Руси и их соседях XI – XIII вв.: (Перевод и комментарии) / Под. Ред. В.Л.Янина; Сост. Л.М.Попова, Н.И.Щавелева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 264 с.

Рай, Рая, Раїса, Раїна

Пояснювати це ім'я начебто особливо і не треба, якби словники не виводили його від грецьких коренів і то під грифом "можливо". А в нашій мові це не просто "можливо", а й точно, бо маємо слово Рай – місце, де блаженствують праведники після смерті, а також красива благодатна місцевість чи чудове, спокійне, щасливе життя. [2]. Рай Слов'янський, Рай-Ріку, Райські Степи згадуються у Велесовій Книзі. [1, 145]. Беззаперечно, що Рай пов'язують із місцем сходження Сонця – Ра, там де тече Рай-Ріка, яку дослідники ототожнюють із річкою Волга, що на сході стародавньої Русі. Святилища і храми розташовували таким чином, щоб людина дивилася у бік Раю і раділа народженню Сонця.

Індолог Степан Наливайко приводить такі прізвища козаків як Рай, Райко. І доводить, що "рай" у мові хінді означає "князь", "цар", а після імені слово рай має значення "пан", "добродій"; від чоловічого імені Рай походить жіноча форма Рая, Раїса, дослівно "правителька", "цариця". [3, 173]. Також можливе ототожнення Раю з жіночим лоном, місцем перебування зародку-дитини.

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
3. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.

Серга, Серьога, Серезень

Для більшості русинів це ім'я відразу пов'язується із сергою – прикрасою на вухах. Як правило, серга раніше робилася у вигляді місяця. Що ж поєднує ці два різних слова?

Перша частина слова *сер-* є початком і для таких слів, як *сірий*, *срібло*, а місяць на небі також *срібний* або *сірий*. Ще місяць має *роги* – беручи за основу цю частину слова (рг), можемо прочитати ім'я як "*це рога*". Знаряддя умертвіння рослинності називається *серп*, формою схожий на місяць, а він відноситься до потойбічного, духовного життя. І навпаки – місяць називають *серповидним*.

Якщо подивитись у дзеркало на свої вуха, то побачимо, що вони можуть означати зростаючий та ущербний місяць. Відповідна прикраса для вух звичайно ж – місяць.

Отже, ім'я **Серга** можна пояснити як "місячний", чи "присвячений місяцю". Велесова Книга згадує князя Сережня, який княжив на Русі десять літ. [1, ВК, 366].

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.

Сава, Савло, Савл, Савур

Як пише Василь Скуратівський, Сава – свято для пошлюблених, яке святкують 5 грудня. У тих родинах, де були чоловіки з таким ім'ям, справляли жартівливий обряд "похорону Савки". Збиралися переважно родичі й сусіди, щоб ушанувати іменинника: "Як був Сава, казали з цього приводу, - то не їв сала, а їв паляниці, щоб любили молодиці". Винуватця події садили на ослін і гутали, приспівуючи:

Савка вмер, бо слабий був,

Жінку бив, бо дурний був.

Ой вин'ємо по чарочці,

Заспіваємо по Савочці.

Обрядодія "похорону Савки" супроводжувалася цікавими, переважно жартівливими піснями. Василь Скуратівський завважує, що містерія "похорону" цього загадкового персонажу поки що не вивчена. [5, 652].

Ця проблема виникла, тому що дослідження не пов'язувалося з "сороміцькими" діями. Розглядаючи попереднє свято Варвари (Сови) 4 грудня, як безпосередньо статевий акт (у весільній обрядовості відповідає сварці у дворі), то вмирання Сави стає цілком логічним, бо він символізує сам статевий чоловічий орган. Святкування відбувається напередодні свята Велеса (Миколи) – 6 грудня. Святий Микола виступає у червоному одязі з мішком і білою бородою, що є образом чоловічого прутня. Аналогічна біла шапка є у великоднього калача (при чому обсипаного зерном), біля якого кладуться крашанки. Це є символ продовження Роду. Тому останні колосся на полі залишають Велесу (Миколі) на бороду, а Дідух виступає фалічним символом, який кладеться на Бабу-солому.

Підтвердження цьому ми знаходимо в поясненні імені Бога Саваота. Ігор Каганець доводить, що Саваот, точніше Сваот – це арійський "Святий Отець", тобто Бог-Отець. [2]. Руським Богом Неба, тобто Отцем Небесним є Сварог: "*І так маємо зріти Степи Райські на Сварзі, яка синя є, і та синь іде од Бога Сварога.*" [1, ВК, 26].

Можна стверджувати про повну тотожність Сварога і Сваота. Треба додати, що Сварог є Богом шлюбу, а "сват" – це людина, яка за дорученням того, хто хоче одружитися, або його рідних сватає обрану особу, також це староста на весільному обряді. Батьків або родичів одного з подружжів називають сватами.

Лев Силенко у "Мага Вірі" визначає ім'я Саваота, посилаючись на Джана А. Алегро, як створене з сумеріанського слова "Сіпа-ад", що значить "пеніс приступу", "зливи". Далі в "Мага Вірі" зазначається, що люди, які щонеділі співають "Свят, свят, свят Господь Бог Саваот" довідавшись про історію значення слова "Саваот", можуть оправдано огірчитися. Джан А. Алегро, довівши, що слово "Саваот" означає "пеніс", нікого не огірчує. Усі частини тіла людського гарні. Людина – найгарніше в світі створіння. [4, 13; 109-110]. У ведичній міфології Індра відриває у батька-бика фалос, який слугує йому за булаву-ваджру. А сама битва Індри зі Змієм Врітрою проходить за кілька днів перед святом Сави (див. Калита).

Про образ Велеса, зазначає С. Наливайко у книзі "Таємниці розкриває санскрит", можна судити з описів покровителя і захисника худоби у сербів – святого Сави, який увібрав чимало рис "скотьєго бога". Саме ім'я Сава в цьому контексті перегукується з іменем індійського "скотьєго бога" – Шіва, яке може мати і форму Сіва. [3, 242]. Ми додамо, що це ім'я близьке до прикметника "сивий", а Микола (Мороз) виступає в образі сивого діда. Роги Велеса можуть позначати місяць ("сивий місяць"), який іноді ототожнюється з чоловічим прутнем. Як місяць, так і фалос ототожнюється з сивим конем, якого вечірня Зоря заводить в стайні, що відповідає заходу до лона жінки. Свято Миколи-Велеса за постійним шеститижневим календарем припадає на суботу (сobotка). Це слово перегукуються з Саваотом.

І дійсно нічого поганого у поклонінні фалосу немає, адже стели, які символізують чоловіче начало означають чоловічий орган, а насіння сприймається як Божий дар (свято Миколи). Особливо реалістичні фалічні стели скіфського Бога неба Папая (батька). Природні відображення символів продовження роду є притаманними для усієї обрядовості протягом року.

Фалічні стели, які означали Батька-Неба раніше стояли на кожній могилі. Адже Сварог мав поєднатися у шлюбі з Матір'ю-Землею, і тим самим відродити земне життя, померлої людини. Такий звичай у нас зберігся до сьогодні, тільки замість стели ми у більшості випадків ставимо хрест, який має теж значення, що й скульптурний образ Бога.

Кілька курганів на Україні називаються Савур-Могила, яке тотожне з більш повним ім'ям Сави – Савл (Савелій, Савло). Один із скіфських

царів, як подає Геродот, мав ім'я Савлій. Юрій Шилів у книзі "Джерела" наводить легенду про Городище, що розташоване між селами Юлівка і Григорівка Запорізького району, яка зберегла, мабуть, спогади і скіфських (якщо не більш древніх) часів:

За переказами, в незапам'ятні часи тут стояла буцімто велика фортеця і жили в ній наші люди, дніпряни. Одного разу підійшло до Городища чуже військо: чи то турецьке, чи то татарське, чи, може, ще яке інше. Почалася облога: без води, при недостатній кількості воїнів. Виручив Савура, себто Сава; так звали у фортеці старого-престарого немічного, але дуже мудрого діда. Він показав, де колодязь копати, а на загарбників таку ману наслав, що покотилося все вороже військо в Кінську, мов його хто мітлою змив. Та й топилося там к лихій годині!... Але вся сила дідова на ворогів пішла, помер. Поховали мудрого Савуру з великими почеснями на горі, відтоді та гора його іменем зветься. [6].

Один із варіантів назви Савур – "Осавур", що наближає до козацького звання осавул – виборна службова особа, яка обіймала одну з найважливіших військово-адміністративних посад у Запорозькій Січі, належав до кошової старшини і відповідав за дотримання порядку на Січі, а під час походу у таборі. В свою чергу слова "табір" і "савур" теж можуть мати спільні витоки.

Степан Наливайко зазначає, що індійське плем'я сувіри, яке мешкало на півдні України і має надзвичайно багато спільного зі слов'янами сіверами, також має свого легендарного предка – царя Сувіра. [3, 13-15].

Ушанування Сави, як проява Батька Неба, є звичаєвою справою для нашого народу, яка відображає світогляд предків у продовжені роду.

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
2. Каганець І.В. Арійський стандарт: Українська ідея епохи великого переходу. – К.: А.С.К., 2004. – 336 с.
3. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.
4. Силенко Л. Мага Віра. – РУНВіра, 1979. – 1428 с.
5. Скуратівський В.Т. Русалії. – К.: Довіра, 1996. – 734 с.
6. Шилів Ю.О. Джерела витоків етнокультури ХІХ тис. до н.е. – ІІ тис. н.е. – К.: Аратта, 2002. – 272 с.

Михайло, Мишко, Миха, Микола, Микула

Ці імена з легкої руки недобропорядних дослідників були віддані жидам і грекам, хоча можна довести їхнє загальноарійське використання.

Степан Наливайко вважає, що в мові хінді слово "куль" (похідне від санскритського "кула") і виступає у складних словах другим компонентом і означає "гурт", "череда", "табун", "згряя", "рій", "сімейство". На іранському ґрунті санскритському "кула", скіфському "кола" та хінді "куль" відповідає *хіль/хель* – "сім'я", "рід", "плем'я". Аналогічно наводяться приклади з однаковим значенням у курдів, тюрків, угро-фінів та ін. народів. Отже це слово, за висновками індолога Наливайка, має надзвичайно важливий суспільний термін на означення сукупності людей. Слово "кула" також може означати "оселя", "поселення", "село". Це спонукає гадати, що й наше "село" споріднене з цими термінами, особливо з іранським *хель/хіль*, які на слов'янському ґрунті відповідають *сель/сіль*. [4, 62-64].

Наливайко також вважає, що в деяких іранських мовах ім'я Мітра має форму Міша, Меша, що спонукає звернути увагу на скорочену чи просторічну форму імені Михайло – Миша, Мишко. Що в свою чергу, засвідчує: імена Мітра, Мехр/Міхр, Михайло, Мишко – споріднені й сходять до однієї основи. Мітра також тотожний компоненту "мир", що позначає у слов'ян, окрім значення "світ", "стан супокою" і давню слов'янську общину – "мир". [4, 196, 197].

Цим ім'ям означений також мішконос. А сам мішок може ототожнюватися як з животом, так і з міхуром чоловіка (означається місяцем). Це відповідник багатства, за що відповідає Велес. В свою чергу, Велес є тотожним Діду Морозу, Св. Миколаю, головним атрибутом яких є мішок. А сам червоний одяг з відповідними ознаками символізує чоловічий прутень. У мішку приносили жертви Богам, а мискою, у яку кладуть кашу – насіння, називаються також кошики із жертвою, що приносять до храму. Слово "місія" (мішок, миска, місяць) пов'язано з людиною, яка віддає себе в жертву. Не обов'язково як Місія-Христос, бути розіп'ятим, а як воїн віддати своє життя за свій рід, чи нехтуючи своїми благами працювати на благо роду свого. "Покласти живота свого" – віддати себе у жертву, позбавитися життя. З чоловічого міхура виходить насіння (Дар Божий), фалос якби вмирає – ось тут є порівняння Великого з Малим. Той, хто віддає своє життя в ім'я Роду є спасителем. І хоч Михайло і Микола в календарі ушановуються під різними датами, ми вважаємо їхню властивість на

даному етапі дослідження тотожною і пов'язаною з місячною сутністю.

Валерій Войтович зазначає, що в народній традиції Михайло – опікун звірів та захисник мисливців. Ще у стародавні часи він допоміг людині добувати для прожиття їство, мед, хутро, а також приручити дикого собаку. Миха навчав звірину розуміти людську мову, а вибраних людей розуміти мову звірів і птахів. Про славного молодця Михайла згадується у стародавній колядці, в якій чарівна королівна-Зоря прибуває до свого молодця, щоб стати жоною. Миха – покровитель сміливців. Він непримиренний войовник з усякою нечистою силою. Це йому Господь доручив вогненний меч – символ нового Місяця. На початку холодів (8 листопада) Миха приїжджає до людей на білому коні. У народній поезії Михайл Архангел виступає в ролі перевізника душ. [3, 303].

У різноманітних книгах можна прочитати про Св. Миколу, міфічного плугаря Мукулу Селяниновича, Миху Потока, які в своїй первинній сутності відповідають давнім Богам.

"Велика хроніка" про Польщу, Русь і їхніх сусідів XI–XIII ст. пише про півлегендарного короля слов'ян з іменем Микл. Там же згадується польський князь Мешко I (назвали Meskam, а на його монеті надпис - misico), який під впливом своєї дружини прийняв хрещення [2, 65-66], тобто він мав ім'я слов'янське. Гельмольд із Босау чотири рази згадує ім'я Бога Прове у своїй хроніці. Також називає ім'я одного із жерців цього бога – Міке. [див.1, 85].

Можемо зробити висновок, що дані імена можуть означати нижній світ Богів. Ознакою яких є заходяче, мирне Сонце, що вже закінчило свій бойовий похід синім небом, сідає до своєї оселі і стає потойбічним Сонцем – Місяцем. Для порівняння можна привести людей, що після праці повертаються додому, чи стадо, яке на ніч заганяють до хлівів. В руській міфології такими образами Сонця є отець Богумир з ВК чи Козак Мамай з народних картин. Помешкання чи оселя є місцем перебування роду, своєрідним вмістилищем (мішком, міхуром), де родина знаходиться під захистом. Своєрідним мішком-вмістилищем є храми з куполом-прутнем, де збирається наш рід для славлення Богів.

Література:

1. Слов'янські вірування. Писемні джерела до вивчення курсу "Релігієзнавство" для студентів гуманітарного факультету денної форми навчання / Укладач В. О. Артюх. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. – 130 с.
2. "Великая хроника" о Польше, Руси и их соседях XI–XIII вв. / Под. ред. В.Л. Янина. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 264 с.
3. Войтович В.М. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
4. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.

Дмитро

Те що ім'я Дмитро (укр.), Дмитрій (рос.), Змитрок (біл.), Димитр (бол.) є означенням сонячного Бога доводить Степан Наливайко, розглядаючи походження імен на індійському матеріалі: "... ім'я Деметр вірменської легенди споріднене з індійським іменем Дгімітра, засвідченим якраз у царів. Воно складається з компонентів Дгі+мітра, де дгі означає "мудрий", а мітра – ім'я індоіранського божества Сонця і Мирного Договору – Мітри. Усе ім'я Дгімітра, що його грецькі джерела подають як Деметрій, означає "Мудрий Мітра", "Мудре Сонце", оскільки в деяких міфологіях Мітра став синонімом Сонця." На слов'янському ґрунті Мітра має форму Мир. [2, 192, 232].

Сучасні словники ім'я Дмитро пояснюють, як правило, грецьким походженням, як той що належний до Деметри – богині землі, родючості та хліборобства; зображають у вигляді голови богатиря із сивою бородою, яка лежить на землі. Таке зображення відповідає дійсності, адже Мир, як Бог осіннього Сонця, уявляється старцем, яке все ближче спускається до Землі.

Ім'я Дмитро близьке до слова димар ("т" випадає). А димарі за символікою і змістом слова належать до нижнього світу. Димар, що стоїть на дахові має бути тотожним бані храму. Якщо врахувати, що зелений дах храму символізує дерен на землянці або на могилі, то димар має бути наче голова над ним. У символізмі Дмитро має тотожність з Михайлом. Слово "димар" є також частиною імені **Володимир** (Вольдемар) – див. тлумачення імені.

Митя – зменшений варіант імені Дмитра. У Велесовій Книзі зазначено: "... Купалбогу, який до Митниці правити має і всячеське омовіння." [1, ВК, 38а]. Свято Митниці, символізує прихід осіннього Бога Сонця. Останній період відповідно наближає Сонце до *мети* – смерть і перевтілення.

Інше зменшення Діма, яке близьке до слів "дім" і "дим", вказує, що осіннє Сонце має йти до *дому*, де горить вогнище і *димить*. *Дим* і *дім* в давнину мали тотожне значення.

Свято Дмитра відзначається 25 (26) жовтня. (Звертаємо увагу про аналогічне зміщення на місяць від рівнодення протилежного свята Ярила-Юрія (23 квітня)). Як правило, це свято супроводжується поминанням Предків.

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
2. Наливайко С. таємниці розкриває санскрит. – К.: Просвіта, 2000. – 288 с.

Василь, Василько, Вася, Василина, Василиса

1 січня ми святкуємо Новий рік. Це свято народження Нового місяця або свято Василя – раніше в місячно-сонячному календарі кожен місяць починався з молодика. У цьому човні-місяці новонародженні плывуть рікою життя, а померлі рікою смерті у *вічність*. Треті мандрівники цього свята Василь і Миланка відправляються у *весільну* подорож творити нову родину. Всі три свята супроводжуються засіванням на багатство роду. [4, 51].

Місяць на православних хрестах відображається в нижній частині, що відповідає череву людини. За відійською міфологією, коли Індра вбиває Врітру, то тіло його розітнув навпіл: одна частина стає Місяцем, а друга – животом (шлунком) всіх живих істот. [3, 156].

З живота або стегон першолюдини Пуруші вийшли *вайш'я* – третій давньоіндійський стан землеробів, ремісників тощо [2, 73]. За твердженням індолога Степана Наливайка, термін *вайш'я* сходиться до санскритського *віша* – "плем'я", "люди", "всі", яке на слов'янському ґрунті збереглося як *весь* – "село". У "Рігведі" слово *віша* зустрічається саме в значенні "народ", "плем'я", "поселення". Загалом *вайш'я* у широкому розумінні тлумачиться як "всі", "весь народ", а також "селяни". [3, 160].

Місяць ототожнюється з рогами Велеса (Бога багатства), а роги можуть означати змія-охоронця зародку, скарбів (Врітра). Степан Наливайко санскритське "васу" пояснює як "багатство", "добро", "скарб". Це дозволяє припустити, що наше *Василь* споріднене з санскритським *васур* "багатий". Компонент *васу* надзвичайно вживаний в іменотворенні: Васудева, Васуретас, Васуман, Васу тощо. Особливо частий цей компонент у термінах на означення землі: *васудга*, досл. "тримаючий скарби", *васуда*, *васудана*, *васудавана* – "даюча багатства", *васудгаріні* – "тримачка багатства". Містить компонент *васу* й термін на означення царя: *васуджіт* – "здобувач скарбів/багатства", *васудгара* – досл. "тримач земних скарбів", *васудгагіна* – "владика землі/цар", *васудгапаті* – "захисник/охоронець/батько землі" тощо.

Багато з цих термінів, продовжує Наливайко, стали повноправними чоловічими іменами. А саме племінний ватажок, пізніший князь чи цар відповідав за добробут своєї громади, саме він вважався носієм і наділювачем багатства (*васу*), бо через пожертву просив добробуту й багатства в Богів. Тож ім'я *Василь* та інші його поширені в світі різновиди, очевидно, сходять ще до часів "Рігведи" і пов'язані зі значенням "багатство", "статки", "скарби". І в свою чергу, нагадують,

що й термін василевс/базилевс – "цар", "правитель" невідділений від наведених прикладів. А наше побутове Вася – майже абсолютний відповідник санскритському *васу* – "багатство", "скарб". [3, 85].

Дослідник стародавньої минувшини Олександр Знойко також ототожнював ім'я Василь із Місяцем, але помилково, спираючись на К. Сосенка, виводить його від старовірменського *Ўаціля*, а від нього на території Русі набрала форму Василля (ж.р.), а потім з'явилося чоловіче ім'я Василь. В старовинній колядці про є підтвердження: "*Свята Василля діжу місяла, Пирого некла букатії, рогатії.*" Пиріг (ліплений) символізує Місяць, він був стародавньою жертвою Місяцю. [1, 68-69]. Певне, вірмени також мають подібну назву місяця, як і більшість індоєвропейських народів. А жіночим відповідником Василю є сучасне ім'я Василина чи Василиса.

Все ж Знойко підсумовує, що назва Місяця *Василь* в Надчорномор'ї дуже стародавня. Це видно й з колядок доби вед, з фольклору про *Василису Премудру* й про *Василіска*. Василіск – це дракон-цар з короною на голові, в нього голова півня, що символізує Сонце й вогонь, а тулуб і хвіст – жаби й змії – символ води. Василіск – дракон-цар поєднує два космічних начала світотворення: вогонь і воду. Це відомий на Україні міф про те, що місяць є головою вужа (чи змія), що сам ховається в Прадереві Всесвіту – Чумацькому Шляху (Галактиці). Цей міф є в санскриті (Рігведа) й попав у Біблію як розповідь про змія, котрий ховається в дереві пізнання добра й зла. Міфи та інші фольклорні відомості свідчать про стародавність назви Місяця – Василь. [1, 72].

Василіск, як Місяць, дійсно має подвійну основу, бо в місячному човні, як в чаші має знаходитися вогонь і вода, як чоловіче і жіноче начало. При поєднанні цих двох стихій в одне ціле твориться яйце – зародок нового життя, обмежений шкаралупою. [5, 116]. В храмі (гр. базиліка) як своєрідному зародку-яйці або човні збираються *всі* люди для того, щоб знаходитися під оберегом Богів.

Література:

1. Знойко О.П. Міфи Київської землі та події стародавні. – К.: Молодь, 1989. – 304 с.
2. Калайда Г.І. "Рігведа" для спраглих. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 2009. – 220 с.
3. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.
4. Пашник С.Д. До календарних витоків // Родове Вогнище. – К.: РВ РПВ. - №3. – 7513. – С. 51.
5. Пашник С.Д. Духовне значення Хортиці // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Основи теорії військової справи та бойових мистецтв", м. Запоріжжя, 20 квітня 2007 р. – Запоріжжя, 2007. – 112-128.

Ілля, Ілько, Гілько

Словники відносять ім'я Ілля до жидівських витоків. А вже такі імена як Іліан, Іліодор пов'язують з грецьким ім'я Сонця Геліос (helios). А ім'я Іллірик виводять від назви країни Іллірії, біля Адріатичного моря [7, 64]. Іллірійці (ільмерці) згадуються у Велесовій Книзі, як споріднені русам племена. [3]. Назва міста Іліон (Троя) на узбережжі Малої Азії походить від імені владаря Троя та його сина Іла. [8]. Різноманітність прикладів імен каже про використання різними народами кореня "іл", в тому числі русинами-українцями.

Дослідник О.Чайченко, розглядаючи українсько-шумерську взаємну мовну експансію доводить, що суфікс -ель (іл, ол) у багатьох українських словах був колись другим коренем і означав *небо, горішній сфери*. Це зафіксувалося в назвах птахів: лелека, ор-ел, гог-оль, журав-ель, сок-іл, бус-ол, дят-ел, чап-ел. Шумерський Бог Ен-ліль перекладається як "Бог Неба" [12, 20,71]. Цей шумерський Бог має бути тотожний нашому Перуну. Один з його проявів є Бог кохання Лель (аналог Купідона і Амура), звідси *ляля* – дитина, яка з битвою з'являється на світ Божий. [9, 24]. Дитина ототожнюється з фалічним символом. Стріли, якими озброєні Боги кохання, є також зброєю Перуна. Середній зуб Триглава можна порівняти зі стрілою (або списом), який б'є у сердечко (нижня частина середнього зуба). Стріла разом із сердечком утворюють інший символ булаву, якою озброєний билинний герой Ілля Муромець. Він має основний епітет "старий". [5, 212]. Батька іноді називають *лельо, лелько*. Тут діє порівняння "що старий, що малий", бо обидва прояви знаходяться на стику світів мертвих і живих і долають перешкоду через битву.

Середній зуб Триглава знаходиться між двома гусаками (лебедями), які наче плавають – це два бокових зуба. Тобто булава-прут б'є між гусаками. "Гилля-гилля сірі гуси", як співається в народній пісні, саме і відображають це положення. Теж саме маємо "Гиля, гиля / На Василя / А у Василя / Житня пуга: / Куди махне / Жито пахне", де К. Сосенко вважав слово "Гиля" це імення Г'Ілля [10, 137]. Так як два бокових зуби Триглава творять жіночу чашу, то чоловічий прутень-гілка (гілля) б'є між ними. [9, 30]. Гилити – бити, лущувати. [4, 180]. На Україні досить розповсюджене прізвище Гилько, частенько зустрічається і форма імені Ілля – Гілько. Слід порівняти слово з весільним "гільцем" на короваю, що є символом райського дерева. [10, 125].

Біблійне ім'я Ілля (Eliyah) – перекладають як "мій Бог" [1, 294]. Бог в одних частинах Біблії іменується Еллохім – дослівно *боги, духи*. [11, 351]. В Ісламі шанують єдиного Аллаха, ім'я якого виникло від

арабського слова "ілах" – божество, або від арамейського "алах"". [6, 14]. Треба зазначити, що іноді і Перуна ставлять у главі небесного царства. В Біблії (І кн. царів) розповідається як Ілля винищує Ваалових пророків. [2]. Нескладно здогадатися, що ця легенда тотожна боротьбі Перуна і Велеса (Ваала). Тому не даремно свято Іллі Пророка стоїть на одній даті зі святом Перуна (20 липня). Практично ми бачимо одного Бога з різними іменами.

Ім'я Ілля (Гілько) має відповідники в руській (українській) мові і цілком може вважатися рідним іменем на означення Бога битви.

Література:

1. Библийская энциклопедия / труд и изд. Архимандрит Никифор. – Москва, 1891. – 902 с. (репринтное издание Свято-Троице-Сергиевой лавры, 1990).
2. Біблія або книги святого письма старого і нового заповіту.
3. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
5. Войтович В.М. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
6. Климович Л.И. Книга о Коране, его происхождении и мифологии. – М.: Политиздат, 1986. – 270 с.
7. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
8. Словник античної міфології / Укладачі І.Я.Козовик, О.Д.Пономарів, Вступна стаття А.О.Білецького. – Київ, 1985. – 236 с.
9. Словник рідновіра / Уклав С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7517 (2009).
10. Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечера / Репр. вид. – К.: Сінто, 1994. – 360 с.
11. Токарев С.А. Религия в истории народов мира. – М.: Политиздат, 1986. – 576 с.
12. Чайченко О.О. Укри-арії: Дослідження родоводу українців. – К.: варта, 2003. – 304.

Варвара

Іноді так легко спотворити значення імені, а потім сторіччями вбивати народу негативний його зміст. Й дотепер словники тлумачать Варвара з грецької "чужоземець". [9, 123]. А треба було хоч трохи подумати: чому у багатьох народів досі популярне це жіноче ім'я. Невже батьки хотіли підкреслити, що їхня донька "чужоземка" чи "неосвічена, жорстока, груба, безкультурна людина" – саме так пояснюють значення слова "варвар". [7, 24; 2]. Ми ж торкнемося для пояснення цього імені світогляду наших Предків.

"Свята Варвара ночі увірвала, дня доточила" – так кажуть у народі. Докія Гуменна припускає, що вона управляла космічними силами і може ніч увірвати, а дня приточити, виглядає, що це щось дуже

величне. Образ із Всесвіту. Цей образ підтверджується такою лірницькою піснею:

*Зійшла зоря посеред моря,
То не зоря, лише свята Варвара... [4, 264].*

Тобто свята Варвара уособлює Зорю. У замовляннях здебільшого називаються три зорі – рання, вечірня і полунощна (або полуденна). З них найсильнішою вважається рання. Три зориці-сестриці – це символічні образи, що позначали певні сакральні відрізки часу. Їх іноді називали по імені: "Ви, зорі-зориці, Божі помічниці, одна Захариха, друга Варвара, третя Марина..."

У слов'янській міфології Зоря – це красна панна, що вранці відмикає ключами небесні ворота і випускає сонце, яке женеться слідом за нею. [3, 203]. Або розповідається, що появи на небі Дажбогу передуює Ранкова Зоря, яка виводить на небосхил його білих коней; друга сестра – Вечірня Зоря – заводить коней на конюшню, після того, як Дажбог закінчив свій об'їзд.

Людмила Іваннікова зазначає, що в пізніших колядках образ зорі і дівчини тісно переплітаються, замінюють один одного і загалом сприймаються як єдине ціле. Ці колядки, що з божественних гімнів перетворилися на величальні пісні, зберігають момент переходу думки від міфологічного образу до символу, який твориться на тому етапі, коли вже не зоря порівнювалася з дівчиною, а навпаки – дівчина зорею. [5, 110].

Матир Сва у кількох місцях "Велесової Книги" також ототожнюється із Красною Зорею: *"Тут Зоря Красна іде до нас, як жона благая, і молока дає нам у силу нашу і кріпость двожилу. Бо ти, Зориня, Сонцю вістяща. [...] І так рече Сонцю, що віз з волами єсть там і жде його на Молочній Стезі. Як тільки Зоря проллється в степи, покличе Мати, аби воно поспішило."* [1, ВК, 7ж].

Ця птиця уособлює як вранішню зорю, так і вечірню, тому вона провісницею перемоги і загибелі. Ім'я Варвара (Барбара), також підходить до визначення боротьби (борьба – рос.).

Птиця Матир Сва, можливо, є нічною птахою совою. У весільній пісні саме так названо молоду, яку привели в дім молодого:

*Прилетіла сова,
Сіла на покуті
У червоних чобітках.
Не кишайте, не полохайте,
Нехай собі привикає,
Хліба-солі поїдає
Та додому не тікає...*

Також знаємо, пише Докія Гуменна, що на свято Варвари (4 грудня) *вариться* каша, яка є обрядовою стравою при всіх найважливіших моментах людського життя. Ще задовго до того, як дитина вродиться, свята Варвара на тому світі годує її кашею. Як уже вродиться, баби й молодиці приносять на хрестини кашу. Підносять цю кашу три рази до стелі і промовляють заклинання:

"Як у полі туман, так хай буде немовляті щастя й талан".

У весільному обряді молоді не доторкаються ні до чого, що наставлено на столі, а ритуально їдять кашу. Умерла людина – відпроваджують її на той світ, то при цьому мусить бути коливо (також каша). Каша це найстародавніша *варена* страва із зерна, вона з тих часів, як люди ще не навчилися розмелювати зерно, а *варили* його цілим, як є. [4, 162, 264].

Варіння каші може також символізувати статевий акт, який відображено в ритуалі *пересвар* на сватанні, коли представники молодого вриваються до подвір'я нареченої. Саме подвір'я символізує жіноче лоно, а сама зоря може позначати жіночі геніталії:

По той бік гора, по сей бік друга,

Поміж крутими горами – ясна зоря.. [5, 110].

В ісландській "Молодшій Едді" ("Ведіння Гюльви") Вар (від др. ісл. *vaгар* – "обітниця", первісне значення імені, напевне, "кохана") – Богиня заступниця шлюбних обітниць:

"Дев'ята, Вар, підслуховує клятви і обітниці, якими обмінюються наодинці чоловіки і жінки. Тому ці обітниці називаються її ім'ям".

А в "пісні о Трюме" ("Старша Еда") нетерплячий наречений вимагає:

Хай Вар десниця

Союз благословить. [8].

Процес боротьби проходить у ведичному міфі про битву Індри (Андрія) і Врітри (Воротаря). Цей міф відображається в кількох руських святах і легко розпізнається в весільній обрядовості. Індра розколює вмістилище Валу і випускає Води, після чого народжується Сур'я-сонце – це дійство позначає народження дитини. Разом з цим проливається червона кров, що є кольором зорі. Аналогічно кров проливається і при першому зляганні чоловіка і жінки.

Валерій Войтович зазначає, що камінь Алатир є метафорою ясного весняного сонця. На цьому камені любить сидіти красна діва Зоря, котра зашиває рани криваві, тобто щоранку просвітляє небо своєю пеленою. [3, 8].

Зрозуміло стає, що світоглядова боротьба освячується проливанням червоної Зорі, і може символізувати війну (англ. *war* – війна). Вечірня зоря Варвара символізує заходження і смерть Сонця, а разом з тим

падає небесне склепіння чи перевертається світ [6, 60] – звідси таке негативне бачення. Але ж заходження Сонця, як статевого органу Батька Неба, в світові Води одночасно символізує і кохання – боротьбу між чоловіком і жінкою (поєднання вогню і води – *вар*), що породжує нове життя. Тому в усіх народів Богиню-Зорю під різними іменами свято шанують.

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
3. Войотович В. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
4. Гуменна Д. Минуле пливе в прийдешнє. – Нью-Йорк: УВАН у США, 1978. – 384 с.
5. Іваннікова Л. Зоря // Українські символи. – К.: Ред. час. "Народознавство", 1994. – С.110-114.
6. Знойко О.П. Міфи Київської землі та події стародавні. – К.: Молодь, 1989. – 304 с.
7. Коваль А.П. Слово про слово. – К.: Радянська школа, 1986. – 384 с.
8. Мирное дерево иггдрасиль. Сага о Вельсунгах. – М.: Эксмо, 2002. – 432 с.
9. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.

Томислав, Томаш, Тома, Хомислав, Хома

Ім'я Томислав складається з двох частин – "Тома" і "слав". Скорочений варіант – Томаш. Рідновірські іменослови Томислав пояснюють як "утомлений славою". [6, 115; 3, 91]. Хоч імена Томаш і Тимош мають окрему етимологію, ми все ж таки їх поєднуємо до спільного походження.

А вже ім'я Тома (Хома, Фома) чогось не вважають за слов'янське і виводять виключно з жидівської, що в перекладі означає близнюк (?). [11, 108]. Зазвичай Хома відомий як апостол Ісуса (відповідник слов'янського імені Ізяслав) і був на нього дуже схожий, звідси й називали його близнюком. [2].

Нам відомо, що біблійні апостоли замінили стародавніх Богів. Ім'я Хома треба виводити від його прив'язки до місячної сутності, яка вночі є близнюком Сонця-Ісуса. Індуське *сома* (священний напій і Місяць) відповідає іранському *хаома*. [7, 133,136]. В пантеоні аріїв був однойменний бог напою – Сома в індійців, Хаома (Хома) в іранців. [2]. Біля Козака Мамає з народних картин, що символізує місячну сутність, також можна побачити поруч намальовану пляшку з чаркою [див. 5], що може бути атрибутом всіх місячних богів.

Так як Місяць є Богом нижнього світу і його ототожнюють із темрявою, то місце ув'язнення Сонця називають "темницею", порівняй

"томитися у в'язниці". Велесова книга подає наступне: "Се втрачаємо Сурож (Сонце), і там вороги наші, іже суть на *темезі* (в темряві або на дні) ями повзаючими і грозять суть нам болем і Маром-Марою і кінцем живота всячеським. Явитися Богові сильному і бити тьму мечем-молнією, і та здохне." [1, 4г].

Слово "хомут" також має до цього відношення, бо є символом рабства. З рабством і потойбічним світом пов'язується риба, одна з назв якої Сом, і одночасно риба може виступати символом Місяця. Місяць ще є символом оселі. [9, 124]. Доречно буде згадати, що апостола Хому називали Дідімом [2], а це близьке до нашого "дім". Думаємо, що сово "дім" (дома) є тотожним Томі-Хомі, як і англійське слово home (дім).

Через тиждень після Великодня відзначають Провідну неділю, яку також називають Томиною (Хоминою) неділею [4, 162]. Це відповідає в місячно-сонячному календарі початку Нового місяця (у деяких країнах Нового року на 1 квітня) і проводами місяця-човна небесною рікою [10, 29]. З Місяцем також пов'язані назви і мітологічні сюжети гризунів *миші* (див. ім'я Мишко) і *хом'яка*.

Степан Наливайко зазначає, що українські шляхтичі половецького походження Томари має своїх індійських родичів – царський рід Томари, які відносять себе до Місячної династії. А що українські Томари теж відносять себе до Місячної династії свідчить те, що на їхньому родовому гербі зображений півмісяць ріжками вгору. [8, 435].

Ще, як можливий близький варіант, є ім'я шумерського Бога – Тамуз (Дамуз, Думузід). Думузід асоціювався з родючістю та рослинністю, а спекотне, сухе літо Месопотамії, як вважалося, було спричинене щорічною смертю Думузіда. Своєю опікою тварин і зерна є близьким до нашого Велеса і нагадує нам наше слово дім (дом, домашній) і дим. З Тамузом пов'язується і потойбічний світ, до якого належить і дім, бо ми там тимчасово вмираємо, тобто спимо.

Як бачимо з прикладів це є загальноарійське ім'я на означення Місяця. Томислав можна пояснити також, як "у темряві славний", бо Місяць дійсно є прикрасою ночі. А вже вночі людина відпочиває дома від втоми. Тому припускаємо, що Томислав це той, що славить дім, Томаш – домашній.

Література:

1. Велесова Книга / Упор., перек., ком. С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7518 (2010). – 160 с.
2. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – <http://uk.wikipedia.org>.
3. Казаков В.С. Именослов. – М.-К.: Русская правда, 2002. – 240 с.
4. Катрій Ю.Я. Пізнай свій обряд! Літургійний рік Української католицької церкви. – Нью-Йорк, Рим: ОО. Василян, 1982. – 493 с.

5. Козак Мамай: Альбом / Авт. вступ. статті С. Бушак, відпов. за вип.: Н. Голтвенко. – К.:Родовід, 2008. – 304 с.
6. Лозко Г.С. Іменослов: імена слов'янські, історичні та міфологічні. – К.: Сварог, 1998. – 176 с.
7. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.
8. Наливайко С.І. Українська індоаріка. – К.: Євшан-зілля, 2007. – 640 с.
9. Пашник С.Д. Духовне значення Хортиці // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Основи теорії військової справи та бойових мистецтв", м. Запоріжжя, 20 квітня 2007 р. – Запоріжжя, 2007. – 112-128.
10. Пашник С.Д. Руський Православний Календар. – Запоріжжя.: Руське Православне Коло, 7519 (2011). – 112 с.
11. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.

Лариса, Ла(о)рислава, Ілар

Словники подають ім'я Лариса як грецьке жіноче ім'я Λαρίσ(σ)α, що походить від назви міста Λάρίσ(σ)α, для якого припускається походження з пелазгійської мови, первісне значення "фортеця". Або виводять від назви птаха з гр. λαρίς – чайка. [див. 2]. Вважають, що зв'язок від назви птаха малоімовірний, хіба він має мітологічний підтекст.

Ближче до Лариси давньоруські слова "лар", "ларець" (скриня, ящик, засік для борошна і круп, громадська казна). Також це слово зустрічається в давньоверхньонімецькій *gilāri* "житло, приміщення", в давньошведській *lar* "рундук; шухляда" (шв. *lar* "ящик, скриня") ісландська *lar* з тим же значенням. [див. 2].

Тепер розглянемо чоловіче ім'я Ілар, яке зустрічаємо у Велесовій Книзі: "Тут був той Ілар, який хотів учити дітей наших, должен ховатися в домах тих, аби його незнаючого навчити на наше письмо і нашим Богом правити требища" [1, ВК,8(3)]. Переважно вважають, що мова йде про іллірійця, але можна припустити, що це ім'я пов'язане зі словом "лар", тоді він близький до Велеса, що тримає скарби, ну й відповідно в його управлінні книгописання.

Словники подають, що ім'я Іларій (жін. ім'я Гіллари (Hillary)) гр. *Iláριος* походить від *iláριός* "веселий, радісний": р. *Iláριий*, бр. *Iláριый*, п. *Nilary*, ч. *Nilarius*, слц. *Nilár*, *Nilária*, слн. *Nilarij*, стсл. *Илари* [див. 2]. Але перед цим ми розглянули *gilāri* "житло, приміщення". Тоді питання, а в чому ж різниця між *Gilāri* і *Nilary*, що дають таку розбіжність тлумачення?

Ім'я Лариса може бути пов'язаною з виношуванням жінкою дитини – скарбу. Так як утроба тотожна оселі, то нею опікуються Лари (лат. *Lares*) – шановані в Римі добрі духи, що охороняли дім і родинне щастя. Дерев'яні, бронзові або мармурові статуетки ларів стояли в так

званому ларарії біля вогнища в кожному домі. На відміну від Пенатів лари були пов'язані з житлом. Римляни вірили, що лари не залишали дому навіть тоді, коли родина змінювала помешкання, тим часом як Пенати йшли за господарями. Батько сім'ї щодня молився ларам, прощався з ними, рушаючи в дорогу, а після повернення посилав їм свої вітання. Тричі на місяць Ларам приносили жертви, під час родинних свят їх увінчували квітами. Крім домашніх, римляни шанували також суспільних Ларів, що вважалися покровителями міста й держави. [див. 3].

Є також стародавні міста з назвою близькою до "Ларис", як в Європі, так і в Азії. Зустрічаються сучасні імена з додаванням другої частини "слав" – Ларислава, Лорислава, як це робиться в аналогах, наприклад: Велес – Велеслав.

Література:

1. Велесова Книга / переклад, коментарі С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Рідна Віра, 7534 (2026). – 192 с.
2. Горох. – Лариса/Лар/Ларія. – <https://goroh.pp.ua/лариса|ларець|ларія> (дата звернення 30.04.2026).
3. Словник античної міфології / Укладачі І.Я.Козовик, О.Д.Пономарів, Вступна стаття А.О.Білецького. – Київ, 1985. – 236 с.

Світовит, Давид, Вітовт

Якщо ім'я Світовит ототожнюють з давньослов'янським Богом Сонця Свентовидом (є інші варіанти імені) [1, 25], то Вітовт можна розглядати як скорочений варіант цього імені.

А от ім'я Давид виводять виключно на основі жидівської мови, і таким воно увійшло в науковий обіг. [2, 54]. Ім'я Давид досить популярне серед жидів, адже таке ім'я носив легендарний юдейський цар, що відображено в Біблії. Ми можемо ствердно сказати, що дане ім'я відноситься до мітологічних і позначає Бога Сонця, швидше воно є скороченням від Свентовид і є загальним для арійських народів. Ім'я Давид носили кілька давньоруських князів [1, 27].

За Володимиром Шаяном, Свантевит є божеством Найвищого Світла, Святості. Перша частина імені "сванте" позначає святість або світло, а "вит" може означати того, що перебуває і ширяє високо, отже у світі святості. Також "вит" може бути спорідненим із литовським "вит-іс" чи нашим "вит-езь" у значенні "лицар, герой, переможець", отже той, що перемагає силою святості, Бог Перемоги Святості. [3, 228, 240].

До пояснення слова "вит(д)" треба додати "видіти" або від "vita" (з лат. "життя"). Тобто, коли Сонце сходить, то ми "світ видимо" або Сонце – це "світ, що дає життя". Так само ім'я Давид може позначати того, хто "дає життя". [1, 27].

Література:

1. Пашник С.Д. Біблійна мітологія. – Запоріжжя.: Руське Православне Коло, 7519 (2011). – 32 с.
2. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
3. Шаян В.П. Віра Предків наших - Гамільтон, Канада: Об'єднання Української Рідної Віри, 1987. – Т.1. – 893 с. (Перевидано коштами І. Волиняк, м. Луцьк, 2000 р., 904 с.).

Степан

З грецької це ім'я пояснюють як "вінок" [2, 100]. Натомість Степан Наливайко вважає його слов'янським. Ім'я складають компоненти *stha* – "місце, край, країна" + *pan* – "захисник, оборонець, воїн, правитель, князь, цар", а означає воно "Захисник краю-країни". Його близький родич-ім'я – санскр. *Sthapati (stha+pati)* "Захисник, Володар, батько краю-країни", "Ватажок, Вождь". Санскр. *stharana* (хінді *stharan*) – який охороняє край".[1, 36].

Як варіант, Степан може походити від *степень* "східець; сан" чи псл. *stepenʹ/stopenʹ*, пов'язане з *stopa* "нога (ступня); слід ноги; слід"; р. *стéпень* "ступінь", др. *степень* "східець, поріг, ступінь; сан", п. *stopień* "східець, ступінь, степінь; відмітка", вл. нл. *stopjeń* "ступінь", болг. м. *стéпен* "ступінь; степінь", схв. *стéпєн* "ступінь, міра; східець; ранг", стсл. *степень* "східець; сан". А вже звідси маємо, що слово "степ" припускається походити від сх.-сл. **сътепъ*, яке зближується зі словами *топот*, *топтáть*, і далі реконструюється його первісне значення як "витоптане місце, рівне, голе". Ну й головна рослина степу ковила має лат. назву *Stipa*.

Припустимо, що це складне ім'я можна розділити на "сте-пан". Друга частина нам відома як пан, володар. А ось першу порівнюємо із єгипетським Богом Сетом, що символізував нижній світ, плутанину, зло і міг ототожнюватися з Ваалом, який був тотожний нашому Велесу (також тотожний грецькому Пану). Шанувався як покровитель царської влади. Можливо він має відношення до слова *city*, що первісно позначало огорожене місто, столицю. Звідси ім'я можна ототожнити, як це було зазначено на початку, з вінком, діадемою, короною і взагалі рогами Велеса. Саме такі роги на хортицькому святилищі-обсерваторії 3-1 тис. до н.е. позначають огорожу двору і Змія.

Література:

1. Наливайко С.І. Українська індоаріка. – К.: Євшан-зілля, 2007. – 640 с.
2. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.

Осип

Переважно з цим ім'ям пов'язуються біблійні мітологічні персонажі з ім'ям Йосип. Тому й пояснюють ім'я з давньожидівського "він (Бог) дасть" [2, 65]. Українське народне ім'я має відповідник Осип. Хоч його і виводять від юдейського, та швидше воно має загальне значення для різних народів. Лев Силенко посилаючись на наукові дослідження пише, що шумерське слово "Сіпа" значить "розтягнений ріг", "пеніс". В Старому Заповіті ім'я, яке нам відоме як Йосип, значить "Єгоровий пеніс", "ім'я Саваот створене з шумерського слова "Сіпа-ад", що значить "пеніс приступу", "зливи". [1, 185].

Українською це ім'я також буде позначати фалос – той, що "осипає насінням". Також слово "сіпати" може бути ознакою фалоса при заплідненні жінки. Тобто в Євангеліях ми маємо справу з мітологічним сюжетом, де не сам Бог вступає в статеві стосунки з Дівою Марією, а через посередництво свого фалоса в уособленні Йосипа. Те, що він старий (сивий) і лисий, теж підкреслює його фалічне значення. Навіть професія Йосипа теслі в переносному значенні має пов'язуватися із зародженням дитини, наприклад, як в українській казці "Івасик Телесик": "Був собі дідо та й баба. А баба каже дідові: "Чоловіче, витеси мені з дерева дитину". Дідо пішов у ліс, зрубав деревинку і витесав бабі дитинку. Баба зачала її бавити, а дитинка ожила, і зробився живий хлопчик." У казці Івасик Телесик нагадує сонячне божество, що плаває на золотім човнику зі срібним весельцем. Аналогічно Ісус Христос є мітологічним уособленням Сонця.

Література:

1. Силенко Л. Мага Віра. – Канада, США: видавництво РУНВіри, 1979. – 1427 с.
2. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.

Нестор

Ім'я Нестор, яке в слов'янській та грецькій традиції відоме як власне чоловіче, при найближчому розгляді містить у собі глибокий міфологічний пласт, пов'язаний із солярною символікою, уявленнями про космічний порядок та циклічність буття. У словниках фіксується, що Νέστωρ (Nestōr) перекладається як "той, хто (щасливо куди-небудь) прибуває" чи "той, хто повернувся додому, на батьківщину" [див. 2, 81].

Можемо припустити, що йдеться про персоніфікацію Сонця, яке виконує добовий цикл: сходить, торує небо й, нарешті, "повертається додому" – тобто заходить за горизонт, у потойбіччя в лоно Матері-Землі. Цей момент заходу Сонця супроводжується появою вечірньої Зорі, символізуючи перехід від дня до ночі, від життя до сну, від світу живих до світу мертвих.

Це співвідноситься зі слов'янським поняттям "никати", де збереглося значення "ховатися, зникати". В давньогрецькій традиції існувало ім'я *Nicator* (переможець, від *νικᾶν* – перемагати), яке можна прочитати і як Нікатор, так і Нісатор. Це відсилає нас до міфологеми грецької Богині вечірньої зорі і перемоги Ніки [див. 3, 189]. За праіндоєвропейською традицією Зоря була провісницею або супутницею Сонця. У природі Сонце ніби "никається" за обрієм – "зникає" в домівці на ніч, щоб зранку знову "виникнути" на синьому Небі.

Зоря також відома в міфах різних народів як Естар (Іштар, Астарта, Естер та ін.). Звертає на себе увагу частинка *-стар*, що, наприклад, в англійській звучить як *star* – зірка. У цьому сенсі ім'я Нестор близьке до образу Віктора, ім'я якого виводять від лат. Богині Зорі Вікторії (*Victoria* – перемога) [див. 3, 71], адже Сонце щодня здійснює свою переможну подорож, проходячи дві "віхи" (варіант імені Віктор)– на сході та заході. Етимологічний словник "Горох" подає латинське слово *vector* "носій, пасажир, вершник" через проміжну форму *vecto* "несу, везу" походить від *veho* "їду, веду, несу", спорідненого з псл. *vezti*, укр. *везти*. [див. 1]. Сонце якраз є вершником, який на коні об'їжджає Небо, тобто рухається за вектором – означає переміщення об'єкта у певному напрямку на визначену відстань.

У певному сенсі Сонце торує "віки", стаючи мірилом часу. Воно перемогло і вмерло – зайшло в потойбіччя, випивши "нектар" жіночої квітки-зорі. У такому сенсі *nectar* – напій безсмертя, що ототожнюється із росою, яку Сонце випиває, коли сходить чи заходить.

Староруське слово "несть" (не єсть, не є, немає) могло асоціюватися з тим, що Сонця вже немає на небі – воно зайшло, пропало з виду. Водночас слово "нести" теж цікаве за звучанням і змістом, адже Сонце "несе" світло, день, тепло. Його етимологія пов'язана з праслов'янським **nesti*, яке, своєю чергою, походить від праіндоєвропейського кореня **(e)nek'*- "нести". Звідси можемо простежити заміну к-с, які можуть пояснити фонетичний перехід.

Ще одна цікава деталь – польсько-литовський дворянський герб Гейштор (*Giejsztor*), де зображені коники на даху та два шестикутники – імовірно, ранкове та вечірнє Сонце. Це ніби ще одне підтвердження

того, що образ Сонця, яке вирушає в мандрівку і повертається додому, був важливою частиною стародавнього світогляду.

Отже, ім'я Нестор – це більше, ніж просто стародавнє чоловіче ім'я. Це відлуння давнього образу Сонця-мандрівника, переможця, що щодня піднімається на Небо, торує час і зрештою повертається додому, щоб знову народитися наступного ранку.

Література:

1. Горох. – <https://goroh.pp.ua/Етимологія/вектор> (дата звернення 23.03.2026).
2. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
3. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І.Л., Пономарів О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. – 312с.

Тетяна

Ім'я Тетяна має давнє походження, і для визначення його етимології варто звернути увагу до низки лексичних та культурних аспектів, пов'язаних із його формою та семантикою.

Походження імені пояснюється від грецького *Τατιάνα* (*Tatiana*) – жіночою формою латинського *Tatianus*, що, в свою чергу, є похідним від римського родового імені *Tatius*. Це ім'я асоціюється з легендарним царем сабінян Тацієм, який, за переказами, спільно з Ромулом правив Римом. Таким чином, *Tatiana* буквально означає "належна роду Тація", або "нащадок Тація". Існує також версія походження від грецького дієслова *tatto* – "установлюю", "призначаю". [Див.1, 184; словники]. Незважаючи на обмеженість пояснювальних можливостей цієї версії, вона є офіційно визнаною в лінгвістичних джерелах.

В українській народній традиції ім'я Тетяна ототожнюється з образом Матері-Землі та Березині, що підкреслює його глибокий культурний та мітологічний контекст. Спостерігається цікава трансформація сприйняття імені через асоціацію з тіткою: Тетяна → Тетя → Тьотя → Тітка. Тетяна – жіночий образ, що опікується,

охороняє – як тітка чи бабуся. Можливий зв'язок із словом "тітьки", тобто цицьки (англ. tits), анатомічно – груди, що позначає джерело годування та материнства, додає додаткові шари значення.

З фонетичної точки зору, ім'я близьке до термінів, пов'язаних із титанами та титанідами. Титани (грец. Τῑτάνες) – первісні божества, діти Урана і Геї (Землі). Титани не просто тримають Небо й Землю (Атлант), керують часом, стихіями, рухом світу (Кронос, Океан). Титанка Тетія, Тетис (гр. Tethys – годувальниця) – дочка Кроноса (або Урана) і Реї, дружина Океана, мати богів та річок; богиня, яка давала життя всім, на що вказує її ім'я. Як божество жіночої статі, вона була уособленням водяної стихії, котра, з другого боку, уособлювалася в чоловічому образі Океана. [див. 2, 250, 252].

Тетяна також подібна до Тейтана (Шайтана, Сатани), що відносяться до Землі чи підземелля, а також Змія, як і саме закінчення "тан" означає танець, битву, нижній світ.

Семантика окремих коренів у словах, споріднених із іменем, також заслуговує уваги. Зокрема, "тать" – давньоруське "злодій", "грабіжник", що може мітологічно ототожнюватися з викраденням Сонця в підземелля. Дієслова "таїти" – приховувати, берегти, ховати; "отати" – ослабнути, знесилитися, "тати" – падати, опускатися, тобто наблизитися до Землі, можливо сюди ж треба віднести і "таяти". Натомість слово "світати" можна пояснити як підняття Сонця від Землі до Неба (Сва).

У контексті давньоєгипетської мітології слід виділити чоловічо-жіночого бога землі – Татенен (Tatenen / Tatjenen / Та-Тенен). Божество пов'язане з первоземлею, підняттям землі з Нуна (першоокеану). Ім'я Татенен буквально означає: "випрямлена земля", "піднята земля" (з ієрогліфів ta – "земля", tenen – "випростання", "випнутість", "постання"). Це один із найдавніших богів Мемфіса, першоматерія, уособлення родючої землі, з якої постало життя. Та-Тенет / Та-Tenet / Tatenet іноді вважається жіночим аспектом Татенена або його супутницею. Є згадки про культовий образ як богині родючості, народження, підземного світу. Можливо ім'я богині чи бога семантично пов'язане з українським словом "тенета" (сітка для ловлі звірів, птахів), яке може символізувати ув'язнення сонячного божества в підземелля або потойбічний простір, обмежений "тином".

Буває, що друга частина імені може стати основою для іншого імені чи слова. Тому припускаємо, що ім'я богині Таніт – дружини Баала-Хамона, однієї з центральних фігур релігії берберів, поширеної у Карфагені та його володіннях, теж тотожна єгипетській Богині Та-Тенет. Словники подають, що берберською "Таніт" означає "джерело"

або "струмок". Нагадаємо, що мітологічна плутанина між Богинею Землі та її донькою Водою зустрічається доволі часто.

Символ Таніт – трикутник або ж трапеція, увінчана горизонтальною перекладиною-руками та колом-головою. Це нагадує жіночу фігуру, дуже близьку до берегинь-рожаниць, що зустрічаються на українських вишивках. Деякі дослідники ототожнюють Таніт з богинею Анат (фінік. букв. "джерело") – ім'я північно-західної семітської богині війни та полювання, яка відома переважно з текстів із Сирії. А це вже підтягує інші імена, що пов'язані з народженням.

На завершення нагадаємо про часту фонетичну зміну т-д, тому Тан-Дан досить поширена мовна практика. Наприклад: Один в скандинавів, у германців Вотан, у нас вже буде Водян. Тут маємо зв'язок з водними стихіями і назвами річок, що ототожнюються з Богинею Даною.

Література:

1. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
2. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І.Л., Пономарів О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. – 312с.

Скорочення

ВК – Велесова Книга

ВХ – "Велика хроніка" про Польщу, Русь та їх сусідів XI–XIII ст.

ЛР – Літопис Руський (ПВЛ, ГВЛ, КЛ)

ПВЛ – Повість временних літ

ГВЛ – Галицько-Волинський літопис

КЛ – Київський літопис

ІР – "Історія Русів"

"Слово" – "Слово о полку Ігоревім"

згад. – згадується

кн. – князь

бояр. – боярин

Загальна література

1. Слов'янські вірування. Писемні джерела до вивчення курсу "Релігієзнавство" для студентів гуманітарного факультету денної форми навчання / Укладач В. О. Артюх. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. – 130 с.
2. Библиейская энциклопедия / труд и изд. Архимандрит Никифор. – Москва, 1891. – 902 с. (репринтное издание Свято-Троице-Сергиевой лавры, 1990).
3. Біблія або книги святого письма старого і нового заповіту. – Druckhaus Gummersbach West-Germany, 1988.
4. Былины / Сост. В.Калугин. – Москва: ТЕРРА – Книжный клуб, 1998. – 512 с.
5. Велесова Книга / переклад, коментарі С.Д. Пашник. – Запоріжжя: РПК, 7524 (2016). – 192 с.
6. "Великая хроника" о Польше, Руси и их соседях XI – XIII вв.: (Перевод и комментарии) / Под. Ред. В.Л.Янина. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 264 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. – 1440 с.
8. Величко С.В. Літопис. У 2-х томах / Пер. з книж. укр. мови В.О.Шевчука. – К.: Дніпро, 1991.
9. Виженко О. Україна кохання. Фольклорне дослідження. – К.: Деркул, 2005. – 280 с.
10. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – <http://uk.wikipedia.org>.
11. Войтович В.М. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
12. Глинський І.В. Твоє ім'я – твій друг. – К.: Веселка, 1985. – 238 с.
13. Горох – онлайн-бібліотека словників для всебічного та зручного дослідження української мови. – <https://goroh.pp.ua>.
14. Гуменна Д. Минуле пливе в прийдешнє. – Нью-Йорк: УВАН у США, 1978. – 384 с.
15. Етимологічний словник української мови: в 7-ми томах. – К.: Наук. думка, 1982.
16. Жуйкова М. Номінація смерті та архаїчне мислення // Студії з інтегральної культурології. – Вип. I: Thonatos. – Львів, 1996. – С. 28 – 62.
17. Знойко О.П. Міфи Київської землі та події стародавні. – К.: Молодь, 1989. – 304 с.
18. Іваннікова Л. Зоря // Українські символи. – К.: Ред. час. "Народознавство", 1994. – С.110-114.

19. Ігнатенко І. Чоловіче тіло у традиційній культурі українців. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 224 с.
20. Каганець І.В. Арійський стандарт: Українська ідея епохи великого переходу. – К.: А.С.К., 2004. – 336 с.
21. Казаков В.С. Именослов: Словарь славянских имен и прозвищ с толкованием их значения и происхождения. – Калуга: Золотая аллея, 1997. – 168 с.; Казаков В.С. Именослов. – М.-К.: Русская правда, 2002. – 240 с.
22. Калайда Г.І. "Рігведа" для спраглих. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 2009. – 220 с.
23. Катрій Ю.Я. Пізнай свій обряд! Літургійний рік Української католицької церкви. – Нью-Йорк, Рим: ОО. Василян, 1982. – 493 с.
24. Климович Л.И. Книга о Коране, его происхождении и мифологии. – М.: Политиздат, 1986. – 270 с.
25. Коваль А.П. Слово про слово. – К.: Радянська школа, 1986. – 384 с.
26. Козак Мамай: Альбом / Авт. вступ. статті С. Бушак, відпов. за вип.: Н. Голтвенко. – К.: Родовід, 2008. – 304 с.
27. Кониский Г. История Русовъ или Малой Россіи. Москва: В Университетской Типографіи. – Репринтное воспр. 1846 г. – К.: Дзвін, 1991.
28. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. – К.: Українські пропілеї, 1998. – 712 с.
29. Літопис руський / Пер. з давньоруської Л.Є. Махновця. – К.: Дніпро, 1989. – 591 с.
30. Лозко Г.С. Именослов: імена слов'янські, історичні та міфологічні. – К.: Сварог, 1998. – 176 с.
31. Маєрчик М. Ритуали родинного циклу крізь призму моделі переходу // Студії з інтегральної культурології. Ритуал. – № 2. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – С. 18–31.
32. Мировое дерево иггдрасиль. Сага о Вельсунгах. – М.: Эксмо, 2002. – 432 с.
33. Назвіть дитину рідним іменем // Світло Оріяни (Запоріжжя). – 1996. – ч.2. – С.7.
34. Наливайко С.І. Таємниці розкриває санскрит. – К.: Вид. центр "Просвіта", 2000. – 288 с.
35. Наливайко С.І. Українська індоаріка. – К.: Євшан-зілля, 2007. – 640 с.
36. Орфографічний словник української мови / Уклад.: С.І. Головащук та ін. – К.: Довіра, 1994. – 864 с.
37. Пашник С.Д. Біблійна мітологія. – Запоріжжя.: РПК, 7526 (2018). – 64 с.

38. Пашник С.Д. Духовне значення Хортиці // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Основи теорії військової справи та бойових мистецтв", м. Запоріжжя, 20 квітня 2007 р. – Запоріжжя, 2007. – 112-128.
39. Пашник С.Д. Руський Православний Календар. – Запоріжжя.: РПК, 7524 (2016). – 160 с.
40. Пашник С.Д. Святилище біля села Буша. – www.svit.in.ua/sva/mi6.
41. Сахаров А.Н. Дипломатия древней Руси: IX – первая половина X в. – М.: Мысль, 1980. – 358 с.
42. Силенко Л. Мага Віра. – Канада, США: видавництво РУНВіри, 1979. – 1427 с.
43. Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. – К.: Наук. думка, 1996. – 336 с.
44. Скуратівський В.Т. Місяцелік: Укр. нар. календар. – К.: Мистецтво, 1992. – 208 с.
45. Словник античної міфології / Укладачі І.Я. Козовик, О.Д. Пономарів, Вступна стаття А.О. Білецького. – Київ, 1985. – 236 с.
46. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І.Л., Пономарів О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. – 312с.
47. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – К.: Гол. ред. УРЕ, 1975. – 776 с.
48. Словник рідновіра / Уклав С.Д. Пашник. – Запоріжжя: Руське Православне Коло, 7517 (2009).
49. Словник української мови: В XI т. – К.: Наук. Думка, 1971 – 1980.
50. Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечера / Репр. вид. – К.: Сінто, 1994. – 360 с.
51. Татищев В.Н. История Российская. Часть 1. – В 3 т. – Москва: АСТ, 2003.
52. Токарев С.А. Религия в истории народов мира. – М.: Политиздат, 1986. – 576 с.
53. Чайченко О.О. Укри-арії: Дослідження родоводу українців. – К.: варта, 2003. – 304 с.
54. Чучка П. Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник. – Ужгород: Ліра, 2011. – 428 с.
55. Шаян В.П. Віра Предків Наших - Гамільтон, Канада: Об'єднання Української Рідної Віри, 1987. – Т.1. – 893 с. (Перевидано коштами І. Волиняк, м. Луцьк, 2000 р., 904 с.).